

Teks

Rok III.

678
3(1926)
oran
m. 2 ujęci
Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Nr 1.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WILEŃSKIEGO

WYDAWANY Z FUNDUSZÓW NAUCZYCIELSTWA OKRĘGU.

Wilno, dnia 10 kwietnia 1926 r.

Redakcja i Administracja:

Wilno, Wolana 10. Kuratorjum Okr. Szk. Wil. Konto P. K. O Nr. 30.466.

Pojedyncze numery do nabycia w Księgarni Stow. Naucz. Pol. w Wilnie ul. Królewska Nr. 1.

T R E Ś Ć :

Pozycja	str.
1. Ustawa z dn. 22 grudnia 1925 r. o środkach zapewnienia równowagi budżetowej . . .	2
2. Rozporządzenie z dn. 18 lutego 1926 r. w sprawie wykonania ustawy o środkach zapewnienia równowagi budżetowej . . .	5
3. Rozporządzenia z dn. 18 lutego 1926 r. w sprawie dodatkowych wynagrodzeń nauczycieli	7
4. Okólnik z dn. 4 marca 1926 r. w sprawie niektórych postanowień ustawy o środkach zapewnienia równowagi budżetowej	9
5. Okólnik z dn. 2 marca 1926 r. w sprawie opłat w szkołach średnich ogólnokształcących	11
6. Okólnik z dn. 2 marca 1926 r. w sprawie pokrywania wydatków rzeczowych w szkołach średnich	14
7. Rozporządzenie z dn. 17 lipca 1925 r. w sprawie egzaminów dla absolwentów Państwowych Kursów Wychowania fizycznego	15
8. Rozporządzenie z dn. 18 listopada 1925 r. w sprawie egzaminu z języka polskiego, przewidzianego w ustawie o kwalifikacjach nauczycielskich.	18
9. Rozporządzenie z dn. 10 grudnia 1925 r. w sprawie kwalifikacji duchownych rzymsko-kat. do nauczania religji	20
10. Okólnik z dn. 12 grudnia 1925 r. w sprawie wynagrodzenia zastępców dyrektorów	20
11. Rozporządzenie z dn. 1 marca 1926 r. w sprawie wynagrodzenia za udzielanie nauki religji w szkołach powszechnych	21
12. Okólnik z dn. 20 stycznia 1926 r. w sprawie podniesienia poziomu szkolnictwa	22
13. Okólnik z dn. 18 marca 1926 r. w sprawie utrzymania szkół z niedostateczną liczbą dzieci	23
14. Okólnik z dn. 6 marca 1926 r. w sprawie nieuzasadnionego przerywania nauki szkolnej	24
15. Okólnik z dn. 11 lutego 1926 r. w sprawie zwalniania nauczycieli	25
16. Okólnik z dn. 11 marca 1926 r. w sprawie podań o koncesję na szkoły prywatne	30
17. Okólnik w sprawie propagandy szkolnictwa zawodowego.	30
18. Ogłoszenia urzędowe	30
19. Rach służbowy	31
20. Dział nieurzędowy.	34

Biblioteka Jagiellońska

1002296197

i.

U S T A W A

z dnia 22 grudnia 1925 r.

o środkach zapewnienia równowagi budżetowej.

I. O zmianach niektórych przepisów o wymiarze uposażeń i zaopatrzeń emerytalnych.

Art. 1. Wszelkie świadczenia Skarbu Państwa, wynikające z ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924), z ustawy z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134 poz. 1107), jak również wszelkie inne świadczenia Skarbu Państwa, obliczane dotychczas według zasad, określonych jedną z tych ustaw, dalej świadczenia Skarbu Państwa, wynikające z ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z roku 1924 Nr. 6 poz. 46) oraz z ustawy z dnia 13 lutego 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 178), zmieniającej niektóre postanowienia ostatnio powołanej ustawy, wreszcie wynagrodzenia umowne funkcjonarjuszów kontraktowych będą obliczane według zasad, obowiązujących w dniu 1 grudnia 1925 r. przy zastosowaniu zmian, wprowadzonych dalszemi postanowieniami niniejszej ustawy.

Art. 2. Z obliczonych, w sposób, przepisany art. 1, świadczeń Skarbu Państwa ulegają procentowemu zmniejszeniu następujące świadczenia:

- a) zaopatrzenia emerytalne oraz zaopatrzenia wdów i sierót (ustawa z dnia 11 grudnia 1923 r. Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 6 poz. 46) o 4⁰/₁₀₀;
- b) uposażenia funkcjonarjuszów państwowych i wojska oraz wynagrodzenia umowne funkcjonarjuszów kontraktowych, wymierzane (art. 3, 4, 5 i 118 ustawy z dnia 9 października 1923 r. Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924):
  - 1) wedle grup uposażenia XII do XIV o 4¹/₂ 0/100;
  - 2) wedle grup uposażenia IX do XI o 5⁰/₁₀₀;
- c) uposażenia funkcjonarjuszów państwowych i wojska, wymierzane wedle grup uposażenia I do VIII, uposażenia sędziów i prokuratorów oraz wszelkie inne świadczenia, tytułem uposażeń wypłacane, o 6⁰/₁₀₀.

Zmniejszenia powyższe obowiązują na czas od 1 stycznia do 31 marca 1926 r. włącznie.

Art. 3. Wyszczególnione w art. 25, 27, 29, 37, 38, 50, 54, 61, 62 i 105 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska oraz w art. 8 ustawy z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem i prokuratorów – dodatkowe punkty i mnożne wynagrodzenia zmniejsza się o 50⁰/₁₀₀ (pięćdziesiąt procent).

Art. 4. Określone w art. 34 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska maksymalne ilości godzin zmienia się pod literą a) na 27 godzin, pod literą b) na 23 godziny, pod literą c) na 21 godzin; określone w art. 51 tej ustawy maksymalne ilości godzin zmienia się pod literą a) na 27 godzin, pod literą b) na

23 godziny, pod literą c) na 21 godzin, pod literą d) na 18 godzin, a określona w art. 58 tej ustawy ilość godzin zmienia się na 29.

Art. 5. Art. 35, ustęp drugi i czwarty art. 37, ustęp drugi art. 44, art. 48, 49, 52, ustępy trzeci i czwarty art. 54, ustępy drugi i trzeci art. 62 i art. 65 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska uchyla się.

Art. 6. Wynagrodzenie roczne za godziny nadliczbowe, określone w art. 36 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska, oznacza się na 225 mnożnych za godzinę tygodniowo dla wszystkich kategorii przedmiotów, takie samo wynagrodzenie roczne, określone w art. 53 tej ustawy, oznacza się na 300 mnożnych za godzinę tygodniowo dla wszystkich kategorii przedmiotów, a to samo wynagrodzenie, określone w ustępie drugim art. 46 i 60 tej ustawy, oznacza się na 150 mnożnych.

Art. 7. Wynagrodzenie nauczycieli nieetatowych za każdą godzinę nauki ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Ostatni ustęp art. 46 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska uchyla się.

Art. 8. Za pełnienie obowiązków kierownictwa szkoły dolicza się kierownikowi publicznej szkoły powszechnej:

1-klasowej	5 punktów miesięcznie		
2- i 3- „	10 „ „		
4- i 5- „	30 „ „		
6- „	40 „ „		
7- „	60 „ „		

Art. 47 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska uchyla się.

Art. 9. Lata służby, spędzone na pełnieniu służby wizytatora szkół i inspektora szkolnego, w razie powrotu do służby nauczycielskiej, zaliczone będą tak, jak pełnienie służby nauczycielskiej.

Art. 10. Przepisy art. 107, 108 i 109 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska nie będą stosowane od dnia 1 stycznia 1926 r.

II. O zmianie niektórych postanowień ustawy z dnia 18 marca 1921 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmarłych, których śmierć znajduje się w związku przyczynowym ze służbą wojskową.

Art. 11. Do art. 26 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmarłych, których śmierć znajduje się w związku przyczynowym ze służbą wojskową (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 195) wstawia się w ustępie f) zamiast słów: „jeżeli dochód, podlegający opodatkowaniu” słowa: „jeżeli dochód, osiągany z jakiegokolwiek źródła”.

Art. 12. Wdowy i rodzice nie mogą w żadnym razie pobierać ustanowionych ustawą z dnia 18 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 195) rent (art. 14) w wysokości, przekraczającej przeciętny zarobek miesięczny

zdrowego mężczyzny, względnie zdrowej kobiety, w danym zawodzie i w danej miejscowości. Wysokość przeciętnego zarobku oznacza właściwy starosta.

Renta wszystkich sierot razem wziętych nie może przekraczać renty wdowej.

III. O zmianie niektórych postanowień o utrzymaniu szkół.

Art. 13. Umieszczony w ustępie a) art. 3 ustawy z dnia 30 października 1923 r. o państwowych stypendjach oraz innych formach pomocy dla młodzieży akademickiej (Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 942) przepis, począwszy od słów: „liczbie odpowiadającej” do końca tego ustępu uchyla się.

Art. 14. Umieszczone w art. 6 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 143) cyfry, oznaczające liczby dzieci w wieku szkolnym, podnosi się odnośnie do jedno, dwu i trzyklasowych szkół z 60 na 80, ze 100 na 120, ze 150 na 170.

Ostatni ustęp tego artykułu uchyla się.

Art. 15. Na budowę lub przebudowę szkół i domów mieszkalnych dla nauczycieli, wznoszonych zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 27 lutego 1922 r. o budowie publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 144), mogą być udzielane gminom ze Skarbu Państwa zasiłki i długoterminowe pożyczki na warunkach, określanych rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wydanem w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 10 powołanej ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 144) uchyla się.

IV. O zmianie niektórych przepisów ustawy z dnia 1 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych.

Art. 16. Przypadający związkom komunalnym na mocy art. 9 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 797) udział we wpływach z państwowego podatku dochodowego wynosi dla miast 15⁰/₀, a dla miasta stołecznego Warszawy 20⁰/₀ państwowego podatku dochodowego, przypisanego w tychże gminach, zaś dla powiatowych związków komunalnych 15⁰/₀ państwowego podatku dochodowego, przypisanego w gminach wiejskich, a w województwach poznańskim i pomorskim także na obszarach dworskich.

V. O zmianie niektórych przepisów o organizacji Kas Chorych oraz administracji Funduszu Bezrobocia.

Art. 17. Ustanowiony art. 103 ustawy z dnia 19 maja 1920 r. o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 272) termin organizacji Kas Chorych przedłuża się do końca roku 1926.

Art. 18. Czynności, które w art. 19 ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 650) w brzmieniu ustawy z dnia 28 października 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 120 poz. 863) o zmianie niektórych przepisów ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia powierzone są zarządom obwodowym Funduszu Bezrobocia, może Minister Pracy i Opieki Społecznej, na wniosek zarządu głównego Funduszu Bezrobocia powierzyć tym zarządom obwodowym

Funduszu Bezrobocia, które uzna za właściwe, i w tym wypadku działalność zarządu obwodowego Funduszu Bezrobocia rozciągnąć na obszar działania kilku Państwowych Urzędów Pośrednictwa pracy.

VI. Przepisy końcowe.

Art. 19. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Skarbu w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Art. 20. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1926 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: (—) *S. Wojciechowski.*

Prezes Rady Ministrów: ( ) *Al. Strzyński.*

Minister Skarbu: (—) *J. Zdziechowski.*

2.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Rady Ministrów i Ministra Skarbu

z dnia 18 lutego 1926 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie wykonania postanowień ustawy z dn. 22 grudnia 1925 r. o środkach zapewnienia równowagi budżetowej w części dotyczącej zmian postanowień rozdziałów 2, 3, 4, 5 i 7, działu F ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska.

Na podstawie art. 19 ustawy z dnia 22 grudnia 1925 r. o środkach zapewnienia równowagi budżetowej (Dz. U. R. P. № 129, poz. 918) zarządza się co następuje:

§ 1. Jeżeli nauczyciel udziela przedmiotów, należących do różnych kategorii (art. art. 34 i 51 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. № 116, poz. 924) to za kategorię zasadniczą, według której oznacza się maksymalną ilość godzin przywiązaną do etatu, przyjmuje się kategorię, do której należą te przedmioty, których studjom nauczyciel głównie się oddawał lub z których uzyskał kwalifikacje nauczycielskie, względnie te z pośród nich, dla których obowiązuje mniejsza liczba godzin.

Jeżeli nauczyciel, o którym mowa w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu, udziela lekcji przedmiotów kategorii zasadniczej w ilości godzin nie dosięgającej wymiaru przywiązanego do etatu w tej kategorii, wówczas należy tę ilość godzin uzupełnić równą jej ilością godzin udzielanych przez niego przedmiotów innych kategorii.

Brakującą do wymiaru godzin przywiązanego do etatu, liczbę godzin gimnastyki nauczyciela wychowania fizycznego można uzupełnić godzinami gier i zabaw, prowadzonych przez niego w szkole w godzinach pozaszkolnych.

§ 2. Wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, udzielane przez nauczyciela w szkole, na której etacie pozostaje, w wymiarze ponad 125 % ilości godzin przywidzianej dla udzielanego przez niego przedmiotu oraz wynagrodzenie za godziny lekcji, udzielanych w innej szkole przez nauczyciela, który w szkole, na której etacie pozostaje uczy w wymiarze co najmniej 100 % ilości godzin, przewidzianej dla udzielanego przez niego

przedmiotu — obliczać należy według zasad obowiązujących w stosunku do nauczycieli kontraktowych (względnie nieetatowych).

§ 3. Wynagrodzenie za zajęcia dodatkowe, w szczególności zaś za godziny nadliczbowe, przewidziane w art. art 36, 53 i 60 ustawy z dnia 9 października 1923 r. ze zmianami, wprowadzonymi artykułem 6 ustawy z dnia 22 grudnia 1925 roku, wypłacać należy co miesiąc z góry w dwunastu równych ratach.

Nauczyciel zatrudniony w godzinach nadliczbowych przez cały rok szkolny otrzymuje wynagrodzenie za 12 miesięcy.

Nauczyciel zatrudniony w godzinach nadliczbowych nie przez cały rok szkolny, lecz co najmniej przez 5 miesięcy lub przez 1 semestr, o ile chodzi o szkoły o ustroju semestralnym, otrzymuje wynagrodzenie przez liczbę miesięcy o jeden większą od liczby miesięcy, w ciągu których był faktycznie zatrudniony; nauczyciel zaś zatrudniony w godzinach nadliczbowych mniej, niż pięć miesięcy, lub mniej, niż przez jeden semestr, otrzymuje wynagrodzenie za tyle miesięcy, przez ile był faktycznie zatrudniony.

Wynagrodzenie za 11-ty i 12-ty miesiąc, przewidziane w ustępie drugim niniejszego paragrafu oraz wynagrodzenie za miesiąc dodatkowy, o którym mowa w ustępie trzecim, określa się w wymiarze, odpowiadającym należności dla danego miesiąca za średnią miesięczną liczbę godzin nadliczbowych w okresie czasu, w ciągu którego nauczyciel był faktycznie zatrudniony.

§ 4. Płatne są tylko godziny zastępstw, które wykraczają poza maksymalną liczbę godzin, przywiązaną do zasadniczej kategorii przedmiotów.

§ 5. Za czas przerwy w zajęciach w godzinach nadliczbowych, trwającej nieprzerwanie dłużej, niż jeden miesiąc, nie należy się nauczycielowi wynagrodzenie za godziny nadliczbowe z wyjątkiem wypadku, gdy przerwa wywołana została chorobą nauczyciela lub zarządzeniem władzy (np. ferjami świątecznymi, zawieszeniem zupełnym lub częściowym nauki w całym zakładzie lub w poszczególnych klasach z powodu epidemji, braku opału i t. p.).

W razie przerwy spowodowanej chorobą nauczyciela lub chorobą zakaźną w jego domu, płaci się wynagrodzenie za godziny nadliczbowe tylko przez miesiąc następujący bezpośrednio po tym, w ciągu którego rozpoczęła się przerwa.

§ 6. Za pełnienie obowiązków kierownika preparandy dolicza się kierownikowi preparandy 30 punktów miesięcznie.

§ 7. Inspektorowie szkolni, zastępcy inspektorów szkolnych i wizytatorowie czynni w chwili wejścia w życie ustawy z dn. 22 grudnia 1925 r. zatrzymują nadal posiadane grupy i szczeble uposażenia z zastosowaniem przepisów art. 6 ustawy z dn. 9 października 1923 r.

Uposażenie inspektorów szkolnych, zastępców inspektorów szkolnych i wizytatorów, mianowanych po dniu wejścia w życie ustawy z dn. 22 grudnia 1925 r. określa się zgodnie z postanowieniami art. 18 ustawy z dn. 9 października 1923 r. przez zaliczenie do grup uposażenia cyfrowo odpowiadających stopniom służbowym, utrzymanym przez nich przy mianowaniu.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1926 r.

Prezes Rady Ministrów: *Al. Skrzyński.*

Minister Skarbu: *J. Zdziechowski.*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego: *St. Grabski.*

3.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 18 lutego 1926 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie dodatkowych wynagrodzeń nauczycieli za czynności niezwiązane ściśle z ich stanowiskiem.

Na podstawie art. 9 z dnia ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. № 116 poz. 924) zarządza się co następuje:

§ 1. Wynagrodzenie nauczyciela za pomoc kancelaryjną, udzielaną w braku stałego sekretarza w szkołach wymienionych w rozdziałach 2, 4 i 5 działu F ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. № 116 poz. 924) określa się w stosunku 900 mnożnych rocznie, o ile szkoła posiada nie więcej klas, niż ilość normalną dla danego typu.

Jeżeli szkoła posiada ilość klas większą ponad normalną, to za każdą klasę ponad ilość normalną, zwiększa się określone wyżej wynagrodzenie o $112\frac{1}{2}$ mnożnych rocznie, nie więcej jednak niż o 900 mnożnych rocznie.

Jeśli nauczyciel, któremu powierzono pomoc kancelaryjną, udziela w szkole lekcji w wymiarze niższym od maksymalnej ilości godzin, przywiązanej do kategorii udzielanego przezeń przedmiotu, należy pomoc kancelaryjną traktować — w całości lub w części — jako uzupełnienie liczby godzin lekcji, stosując następujący klucz:

a) zasadnicze wynagrodzenie za pomoc kancelaryjną odpowiada 4 godzinom lekcji,

b) każde $112\frac{1}{2}$ mnożnych wynagrodzenia dodatkowego odpowiadają $\frac{1}{2}$ godzinie lekcji.

§ 1. Za spełnianie stałego nadzoru nad klasami, umieszczonemi w osobnych budynkach filjalnych w szkołach wymienionych w rozdziałach 2, 4 i 5 działu F ustawy wyznacza się wynagrodzenie w stosunku 225 mnożnych rocznie, o ile liczba klas w osobnym budynku nie przekracza 2. Przy większej ilości klas za każdą klasę ponad 2 przyznaje się dodatkowe wynagrodzenie w wysokości $112\frac{1}{2}$ mnożnych rocznie, nie więcej jednak niż 450 mnożnych rocznie.

Jeśli nauczyciel pełniący stały nadzór nad klasami w budynku filjalnym udziela w szkole lekcji w wymiarze niższym od maksymalnej ilości godzin przywiązanej do kategorii udzielanego przezeń przedmiotu, należy stosować przepis ustępu trzeciego § 1 niniejszego rozporządzenia.

§ 3. Nauczyciele, o których mowa w rozdziałach 2, 4 i 5 działu F ustawy, którzy na podstawie zlecenia właściwej władzy spełniają fa-

ktyczenie kierownictwo szkoły przez czas dłuższy, niż miesiąc, korzystają ze zniżenia obowiązującego wymiaru zajęć do norm, przewidzianych dla dyrektorów, względnie kierowników, tej samej kategorii szkół (art. 37, 39, 54 i 62).

Za wykraczającą ponad tę normę tygodniową liczbę godzin zajęć nauczycielskich lub równorzędnych nauczyciele ci otrzymują wynagrodzenie według zasad obowiązujących co do godzin nadliczbowych.

Przy obliczeniu tego wynagrodzenia okres do 15 dni odpada, okres zaś obejmujący ponad 15 dni, liczy się za cały miesiąc.

§ 4. Za pełnienie obowiązków wychowawcy internatu przy szkołach, o których mowa w rozdziałach 2 i 5 działu F ustawy, wyznacza się nauczycielowi wynagrodzenie w stosunku 2700 mnożnych rocznie.

Wynagrodzenie za te same obowiązki w internatach dla uczniów szkół zawodowych określa w każdym wypadku Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, z tem że wysokość tego wynagrodzenia nie może przekraczać 2700 mnożnych rocznie.

Jeśli nauczyciel, pełniący obowiązki wychowawcy internatu, udziela w szkole lekcyj w wymiarze mniejszym od maksymalnej ilości godzin przywiązanej do kategorii udzielanego przezeń przedmiotu, należy pracę w internacie traktować — w całości lub w części — jako uzupełnienie godzin lekcyj, odliczając od wynagrodzenia, o którym mowa w ustępach pierwszym i drugim niniejszego paragrafu, tyle razy po 225 mnożnych, ilu godzin lekcyj brakuje nauczycielowi do pełnego wymiaru godzin.

§ 5. Za:

- a) prowadzenie pod względem administracyjnym warsztatów zakładów maszynowych przy szkołach technicznych oraz przy większych szkołach rzemieślniczo-przemysłowych,
- b) zarząd folwarków, ogrodów i lasów szkolnych,
- c) kierownictwo odrębnego wydziału średniej szkoły zawodowej — z wyjątkiem szkół zawodowych żeńskich i przemysłu artystycznego,
- d) kierownictwo odrębnego wydziału szkoły zawodowej mieszanej.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyznaczy wynagrodzenie w wysokości nie przekraczającej 1800 mnożnych rocznie.

Jeśli nauczyciel, pełniący jedną z czynności, wymienionych pod literami: a, b, c, d niniejszego paragrafu, udziela w szkole lekcyj w wymiarze mniejszym od maksymalnej ilości godzin przywiązanej do kategorii udzielanego przezeń przedmiotu, należy wykonywanie tych czynności traktować — w całości lub w części — jako uzupełnienie godzin lekcyj, odliczając od wynagrodzenia, o którym mowa w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu, tyle razy po 300 mnożnych, ilu godzin lekcyj brakuje nauczycielowi do pełnego wymiaru godzin.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1926 r.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
St. Grabski.

Minister Skarbu: *J. Zdziechowski.*

4.
O K Ó L N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 4 marca 1926 roku L. O. Prez. 2031/26.

do Kuratorów Okręgów Szkolnych i Liceum Krzemienieckiego w Krzemieńcu w sprawie stosowania w szkołach średnich ogólnokształcących, zawodowych i seminarjach nauczycielskich niektórych postanowień z dn. 22 grudnia 1925 r. o środkach zapewnienia równowagi budżetowej.

W związku z niektórymi zmianami, wprowadzonymi do ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 r. przez ustawę z dnia 22 grudnia 1925 r. o środkach zapewnienia równowagi budżetowej (Dz. U. R. P. Nr. 129, poz. 918), wyjaśniam i zarządzam, co następuje:

1) W związku z wykonaniem art. 4 ustawy z dnia 22 grudnia 1925 r., podwyższającego o 3 normalną liczbę godzin lekcji, obowiązujących nauczycieli, należy przestrzegać następujących zasad:

- a) wynagrodzenie za godziny nadliczbowe nauczycieli etatowych oblicza się i wypłaca od dnia 1 stycznia 1926 roku z uwzględnieniem art. 4 ustawy z dnia 22 grudnia 1925 r. oraz §§ 1, 2, 3, 4 i 5 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów i Ministra Skarbu z dnia 18 lutego 1926 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie wykonania postanowień ustawy z dnia 22 grudnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 102);
- b) nauczyciel zasadniczo nie może uczyć danego przedmiotu w szkole w liczbie godzin niższej od określonej ustawowo wtedy, gdy równocześnie w tej samej szkole przedmiotów, do których pierwszy nauczyciel jest powołany, uczy inny nauczyciel w wymiarze godzin wyższym ponad przepisany i z tego tytułu pobiera wynagrodzenie za godziny nadliczbowe; wyjątki od tej zasady są możliwe w wypadkach, gdy władza szkolna udzieli zniżenia godzin obowiązkowych jednemu z dwóch nauczycieli, uczących tych samych przedmiotów, jako też w wypadkach, gdy brakująca do pełnego wymiaru tygodniowa liczba godzin jest niższa od liczby, przewidzianej w programie nauczania danego przedmiotu w odpowiedniej klasie szkolnej np. gdy w danej szkole jest dwóch nauczycieli uczących tego samego przedmiotu, obowiązanych do 23 godzin nauczania i gdy po przydzieleniu każdemu z nich po 21 godzin pozostaje do objęcia jeszcze jedna klasa z 4 godzinami nauki tego przedmiotu, wówczas jeden z tych nauczycieli może pozostać przy 21 godzinach, a drugi objąć 25 i pobierać dodatkowe wynagrodzenie za 2 godziny nadliczbowe;
- c) nauczycielowi, który pracując w jednej szkole nie ma obowiązującej go ustawowo maksymalnej liczby godzin, należy uzupełnić brakującą ilość godzin odpowiedniego przedmiotu w innej szkole tej samej kategorii w tej samej miejscowości; nauczycielowi religii można w takim

wypadku wyznaczyć brakującą ilość godzin w szkole innej kategorii, nie wyłączając szkoły powszechnej, zaś nauczycielowi seminarjum nauczycielskiego — w szkole ćwiczeń.

W tych wypadkach należy nauczycielowi wydać dodatkowe pisemne polecenie, uwzględniające uzupełnienie godzin w innym zakładzie.

- d) nie wolno powoływać nikogo z zewnątrz w charakterze nauczyciela kontraktowego (względnie nieetatowego) do nauczania pewnego przedmiotu w szkole, w której etatowi nauczyciele tego samego przedmiotu nie uczą w wymiarze 125% ilości godzin przewidzianej dla tego przedmiotu. Wyjątki są dopuszczalne w wypadkach, wymienionych w punkcie b), jakoteż w szkołach zawodowych w wypadkach, gdy pewnych przedmiotów muszą nauczać specjaliści, jakich niema wśród nauczycieli etatowych danej szkoły.

2) Ponieważ art 5 ustawy z dnia 22 grudnia 1925 r. uchylił specjalne wynagrodzenie za szereg czynności, wymienionych w art. 35 i 52 ustawy z dnia 9 października 1923 r., dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych i seminarjów nauczycielskich winne rozdzielić te czynności możliwie równomiernie pomiędzy wszystkich członków grona nauczycielskiego z tem jednak ograniczeniem, by zasada równomierności podziału nie była stawiana wyżej ponad faktyczne kwalifikacje danej osoby do pełnienia danego rodzaju czynności i by wskutek tego nie zaciążyła na jakości wykonania obowiązków:

W szczególności należy:

- a) zawiadywanie zbiorami i pracownią przyrodniczą powierzyć nauczycielowi przyrody, a gdy w danym zakładzie jest dwóch lub więcej nauczycieli tego przedmiotu, obowiązki te należy powierzyć jednemu z tych nauczycieli na podstawie zgodnego porozumienia się zainteresowanych względnie decyzji dyrekcji zakładu.
- b) zawiadywanie zbiorami i odpowiednimi pracowniami fizycznymi i chemicznymi powierzyć właściwym nauczycielom według zasady wskazanej w punkcie poprzednim;
- c) zawiadywanie biblioteką dla uczniów jako też obowiązków opiekunów klasowych (wychowawców), gospodarzy i t. p. powierzyć tym członkiem grona nauczycielskiego, których dyrekcja uzna za najbardziej powołanych do pełnienia tych obowiązków;
- d) w seminarjum i na kursach nauczycielskich do udziału w konferencjach z uczniami zobowiązać te osoby i w takim zakresie, jak to określone w okólniku Ministerstwa z dnia 14 października 1925 r. Nr. 16898/I.

Aczkolwiek nikomu z członków grona nauczycielskiego nie wolno uchylać się od wyznaczonych mu wyżej wymienionych czynności, pożądane jest, by dyrekcja przed wyznaczeniem poszczególnym członkom grona nauczycielskiego dodatkowych tego rodzaju obowiązków porozumiewała się z nimi uprzednio w miarę możliwości.

Sprawy powyższe mogą być też regulowane na posiedzeniu Rady Pedagogicznej na podstawie wspólnego porozumienia się wszystkich członków grona nauczycielskiego.

Rozdział dodatkowych obowiązków winien być przedstawiony Kuratorjum do wiadomości i zatwierdzenia.

Warszawa, dn. 4 marca 1926 r. L. O. Prez. 2031/26.

Minister (—) *St. Grabski.*

5.

O K Ó L N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 2 marca 1926 roku L. II — 1589/26.

Do Kuratorów wszystkich Okręgów Szkolnych w sprawie opłat szkolnych w szkołach średnich ogólnokształcących.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu uchyla postanowienia okólnika z dnia 7 czerwca 1924 r. № 4907/II/24 w sprawie taks i opłat szkolnych w szkołach średnich ogólnokształcących i wprowadza następujące taksy z mocą obowiązującą od dnia 1 lutego 1926 r.

1. taksa wstępna dla uczniów wstępujących po raz pierwszy do państwowej szkoły średniej . . . . . 3 zł.
2. taksa za egzamin wstępny do klasy drugiej lub wyższej (prócz ósmej) państwowej szkoły średniej . . . . . 10 zł.
3. taksa za egzamin wstępny z różnicy programów . . . . . 4 zł.
4. taksa za egzamin wstępny do klasy ósmej państwowej szkoły średniej . . . . . 20 zł.
5. taksa za egzamin prywatny, zdawany w państwowej szkole średniej (w okręgach w których te egzaminy istnieją) . . . . . 20 zł.
6. taksa za egzamin dojrzałości w szkołach średnich państwowych i prywatnych . . . . . 12 zł.
7. taksa za pełny egzamin dojrzałości dla eksternów . . . . . 60 zł.
8. taksa za uzupełniający egzamin dojrzałości dla eksternów . . . . . 15 zł.
9. taksa za wydanie duplikatu świadectwa rocznego lub półrocznego . . . . . 5 zł.
10. taksa za wydanie duplikatu świadectwa dojrzałości . . . . . 10 zł.
11. taksa za fundusz gier ruchowych rocznie . . . . . 4 zł.
12. taksa za zużycia pomocy naukowych i materiałów rocznie . . . . . 60 zł.

Taksey wymienione w punktach 1, 6, 7, 8, 9, 10. stanowią dochód państwowy i winne być wpłacane, względnie przelewane do kas skarbowych na rachunek Kuratorjum do zarachowania w dziale 5 (Szkolnictwo średnie ogólnokształcące) preliminarza dochodowego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego).

Taksa za zużycie pomocy naukowych i materiałów (pkt. 12) stanowi częściowo dochód Skarbu Państwa, częściowo Ministerstwa W. R. i O. P. Uczniowie wpłacają na ręce dyrekcji szkoły półrocznie po 30 zł. Z tej kwoty przelewa dyrekcja szkoły po 25 zł. do Kasy Skarbowej, po 5 zł. zaś pozostawia do rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P.

Oprócz taks wyżej wymienionych uczniowie ponoszą koszty wszelkiego rodzaju zaświadczeń i druków np. dla celów wojskowych, dla uzyskania ulg taryfowych na kolejach i t. p. Dochód z tego tytułu, odpowiadając, rzeczywistym kosztom druków, ma być uiszczany dyrekcji szkoły na fundusz służący dla pokrycia wydatków rzeczowych.

Taks wymienionych w punktach 2, 3, 4, 5 w 11 nie wpłaca się do Kas Skarbowych. Kwoty uzyskane z taks wymienionych w punktach 2, 3, 4 i 5 rozdziela dyrekcja szkoły pomiędzy egzaminatorów względnie członków komisji egzaminacyjnych jako wynagrodzenie za udział w komisji, podobnie jak taksy za egzaminy eksternów z kursu sześciu klas gimnazjum. Funduszu powstałego z taksy wymienionej w punkcie 11, używają dyrekcje szkół według własnego uznania na urządzenia i przybory do zabaw ruchomych, sportów i t. p. Fundusz uzyskany z taks na gry ruchowe, a także na druki oraz wydatki z tych funduszy czynione, winne być zapisywane jako dochód względnie rozchód w księgach prowadzonych przez dyrekcje szkół. Z funduszy tych i z ich użycia składają dyrekcje szkół sprawozdanie Kuratorjum z końcem roku szkolnego.

Egzamin wstępny do klasy pierwszej jest bezpłatny, bezpłatny jest również egzamin do klasy czwartej, o ile składa go uczeń przechodzący do tej klasy bezpośrednio po ukończeniu klasy siódmej siedmioklasowej szkoły powszechnej. Nauczyciele wyznaczeni przez dyrektora szkoły i biorący udział w komisjach egzaminacyjnych do klasy pierwszej względnie czwartej, żadnego wynagrodzenia z tego tytułu nie otrzymują.

Szkoły prywatne wpłacają taksy za egzamin dojrzałości przeprowadzony w szkole ze swymi uczniami na odpowiednią pozycję budżetową zawsze na rachunek Kuratorjum — posyłają Kuratorjum wykaz uczniów (enic, od których taksy te zostały pobrane oraz pokwitowanie Kasy Skarbowej na wpłaconą łączną kwotę.

Taksy wpłacone przez uczniów zwrotowi zasadniczo nie podlegają. Wyjątkowo mogą być zwrócone taksy wymienione w punktach 6, 7 i 8 a i to tylko w tym wypadku gdy uczeń (ekstern) z powodu zasłabnięcia lub choroby, powstałej po wpłaceniu taksy, egzaminowi poddać się nie może. O sposobie dokonywania zwrotu taks, wpłaconych do Kas Skarbowych pouczają §§ 49, 50 i 52 przepisów rachunkowo-kasowych (Dz. Urz. Min. Skarbu z 1921 r. № 45 poz. 564).

Taksa za zużycie pomocy naukowych i materiałów winna być wpłacona w dwóch równych ratach półrocznych z początkiem danego półrocza najpóźniej do końca drugiego miesiąca. Uczniowie, którzy uzyskali zwolnienie od tej taksy w jednym półroczu, korzystają ze zwolnienia i w następnych półroczach szkolnych, o ile i jak długo istnieją warunki, od których zależy zwolnienie. Od uczniów, którzy przed ostatecznym terminem płatności taksy występują ze szkoły, można nie żądać opłacenia taksy.

Do uiszczenia taks wymienionych obowiązani są zasadniczo wszyscy uczniowie (eksterni). Zwolnień można udzielić jedynie od taksy z egzaminu dojrzałości eksternów i od taksy za zużycie pomocy naukowych i materiałów.

Ze zwolnień od taksy za zużycie pomocy naukowych i materiałów mogą korzystać:

- a) dzieci rodziców niezamożnych oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych i wojskowych zawodowych po-

bierających ze Skarbu Państwa uposażenia służbowe względnie wynagrodzenie, o ile nie jest wiadome, że posiadają znaczniejszy majątek. W tym wypadku płać rocznie 30 zł. względnie półrocznie 15 zł. Z tego przypada dla Skarbu Państwa 25 zł., a dla Ministerstwa W. R. i O. P. 5 zł. względnie półrocznie dla Skarbu 12 zł. 50 gr., a dla Ministerstwa Wyznań Rel. i Ośw. Publ. 2 zł. 50 gr.

- b) w wypadkach zupełnego ubóstwa mogą być zwolnieni w całości jednak w granicach 10 % ogółu uczniów całej szkoły.

Od taksy za pełny egzamin dojrzałości eksternów mogą być zwolnieni w połowie kandydaci zupełnie niezamożni, oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych i wojskowych zawodowych, a także sami funkcjonariusze państwowi i wojskowi zawodowi.

Całkowicie zwolnieni od tej taksy mogą być wyjątkowo kandydaci zupełnie ubodzy i to w granicach 10 % wszystkich kandydatów dopuszczonych do egzaminu.

Określonych zwolnień od taksy za zużycie pomocy naukowych i materiałów udzielają co półrocze Rady Pedagogiczne szkół (stosownie do stanu majątkowego rodziców) uczniom (icom) którzy pilnością i postępem w nauce na to zasługują. Rady Pedagogiczne powinny przy zwolnieniu od taksy rozważyć dokładnie warunki, w jakich młodzież poza szkołami pozostaje, nadto jej pilność i postępy w nauce.

Zwolnienia od tej taksy należy odmówić uczniom (icom), bez względu na to, czy są dziećmi funkcjonariuszów państwowych, którzy nie wykazują należytych postępów w nauce i zachowaniu, a Rada Pedagogiczna doszła do przekonania, że nie są to objawy przejściowe, ale zasadnicze cechy ujemne inteligencji lub charakteru. Opieka domowa ucznia (icy) może odwołać się od decyzji Rady Pedagogicznej do Kuratorjum, które rozstrzyga ostatecznie.

Od taksy za egzamin dojrzałości eksternów zwalnia Kuratorjum.

Zwolnienie następuje z końcem drugiego miesiąca po rozpoczęciu półrocza na skutek podania wniesionego do Dyrekcji szkoły przez rodziców lub opiekę domową ucznia w terminie najdalej miesięcznym po rozpoczęciu danego półrocza. Do podania należy dołączyć stosowne zaświadczenie o stanie majątkowym.

Funkcjonariusze państwowi i wojskowi zawodowi nie składają podań o zwolnienie od opłaty, Dyrekcja może jednak zażądać od nich w razie wątpliwości przedłożenia świadectwa o stanie majątkowym lub formalnego zaświadczenia, że interesowany jest pracownikiem państwowym.

Uczniowie (ice), nie zwolnieni od taksy za zużycie pomocy naukowych i materiałów, obowiązani są wpłacić tę takse bezzwłocznie po zakomunikowaniu im odnośnych decyzji Rady Pedagogicznej, najpóźniej jednak do końca trzeciego miesiąca danego półrocza pod rygorem niedopuszczenia do dalszych zajęć szkolnych.

Fundusz, powstały z części taksy za zużycie pomocy naukowych i materiałów a przypadającej Ministerstwu W. R. i O. P., będzie zużyty na ogólne cele szkolnictwa średniego ogólnokształcącego (ośrodki naukowe, biblioteki pedagogiczne i t. p.), nadto w wypadkach zupełnie wyjątkowych na wyposażenie szkół średnich w sprzęty lub pomoce naukowe.

Sposób przedkładania wniosków w tym względzie jak również przelewania na rzecz Ministerstwa W. R. i O. P., części kwot z taks za zużycie pomocy naukowych i materiałów, wskaże Ministerstwo w jednym z najbliższych zarządzeń.

Warszawa dn. 2 marca 1926 r. № II(1589) 26.

Minister (-) *St. Grabski.*

6.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 2 marca 1926 r. L. II. 1272/26.

do Kuratorów wszystkich Okręgów Szkolnych w sprawie pokrywania wydatków rzeczowych w państwowych szkołach średnich.

Ministerstwo W. R. i O. P. zawiadamia, że od dnia 1 lutego 1926 r. zaszła zasadnicza zmiana w sposobie pokrywania wydatków rzeczowych państwowych szkół średnich.

Z budżetu szkolnictwa średniego (Dział 5) skreślone zostały kredyty, preliminowane na wydatki przewidziane w § 5 (opał, światło, utrzymanie porządku), w § 6 (wydatki biurowe), w § 8 poz. 4 (różne wydatki), w § 9 (drobny remont), w § 10 (urządzenie lokali szkolnych i pomoce naukowe).

Celem umożliwienia szkołom pokrycia wydatków w zakresie powyższych pozycji Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wprowadza na okres drugiego półrocza roku szkolnego 1925/26, jednorazową takse administracyjną w kwocie po 20 zł. (dwadzieścia złotych) od każdego ucznia. Zwolnić od tej taksy można najwyżej 25% ogółu uczniów danej szkoły. Takse tę winni uczniowie (uczennice) uiścić najpóźniej do końca kwietnia r. b., w wyjątkowych zaś na szczególne uwzględnienie zasługujących wypadkach w dwóch równych ratach miesięcznych najpóźniej jednak do końca maja r. b.

Fundusz z taks administracyjnych pozostaje w całości w zarządzie dyrekcji szkół średnich na tych samych zasadach, które obowiązują dla taks składanych na fundusz gier ruchowych o ile chodzi o zapisywanie wpływów i wydatków.

Dyrekcje szkół średnich państwowych winne wszystkie swe wydatki rzeczowe w granicach powyższych pozycji budżetowych z wyjątkiem komornego, o ile ono jest opłacane i wielkiego remontu, pokrywać z wnoszonych przez uczniów taks administracyjnych.

Uwielając o tem, zechcą Kuratorja wezwać dyrekcje szkół średnich, aby sporządziły bezzwłocznie preliminarz dochodu jaki spodziewają się uzyskać z powyższej taksy, oraz preliminarz wydatków na okres drugiego półrocza bieżącego roku szkolnego. Preliminarze te winne Kuratorja zatwierdzać zwracając uwagę na to, aby poza pokryciem koniecznych wydatków rzeczowych dyrekcje szkół resztę wpływów zużywały na celowy zakup środków i pomocy naukowych. O ile przy niektórych gimnazjach istnieją komitety rodzicielskie, które dobrowolnie oświadczyły lub oświadczą gotowość pokrywania pewnej części świadczeń rzeczowych z własnych funduszy, należy im to ułatwić i umożliwić.

Zarazem Ministerstwo W. R. i O. P. oznajmia, że kredyty budżetowe przyznawane z Działu 5 w innych pozycjach są tak szczupłe, że proporcjonalne przekazywanie ich Kuratorjom w sposób dotychczasowy miałyoby się z celem. Z tego też powodu zechcą Kuratorja zapotrzebowania swe z Działu 5, § 2 (różne wydatki osobowe), z § 3 (podróże służbowe i przesiedlenia), z § 6 poz. 1 (komisje egzaminacyjne) zgłaszać w miarę potrzeby. Kredyty na zapomogi (§ 2 poz. 1) o ile je Ministerstwo uzyska w wyższych kwotach, będą oddawane do dyspozycji Kuratorów proporcjonalnie. Jeżeli Ministerstwo uzyska na ten cel tylko kwoty drobne rozda je na indywidualne wnioski Kuratorów w wypadkach na szczególne uwzględnienie zasługujących.

W końcu Ministerstwo W. R. i O. P. zauważa, że przedkładanie jakichkolwiek wniosków o przekazanie kredytów poza wyszczególnionymi powyżej byłoby bezcelowe, ponieważ Ministerstwo w swej dyspozycji nie będzie miało żadnych funduszy na te wydatki dla szkolnictwa średniego, które mają być pokrywane z funduszu uzyskiwanego z taks administracyjnych.

Minister (—) *St. Grabski.*

7.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 17 lipca 1925 r.

w sprawie ustanowienia programu egzaminu kwalifikacyjnego, przewidzianego rozporządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia 14 czerwca 1923 r. (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. Nr. 13 z r. 1923 poz. 107, § 1 ust. 2), dla absolwentów rocznych Państw. Kursów Wychowania Fizycznego,

§ 1. W związku z § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 czerwca 1923 r. (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. № 13 z r. 1923 poz. 107), uzupełnionego rozporządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia 31 maja 1924 r. (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. № 12 z r. 1924 poz. 116), ustanawiam egzamin kwalifikacyjny dla absolwentów rocznych Państwowych Kursów Wychowania Fizycznego, którzy otrzymali świadectwa z ich ukończenia z końcem roku szkolnego 1922/23 lub 1923/24.

§ 2. Egzamin kwalifikacyjny odbywa się przed państwowymi Komisjami Egzaminacyjnymi dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, działającymi na podstawie § 22 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 29 stycznia 1923 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. № 9 z r. 1923, poz. 63).

§ 3. W egzaminie biorą udział pod przewodnictwem prezesa Komisji lub jego zastępcy dwaj egzaminatorowie. Prezes Komisji może w razie potrzeby powołać jeszcze trzeciego egzaminatora.

§ 4. Podanie o dopuszczenie do egzaminu wnoszą kandydaci do jednej z wyżej wskazanych Komisji egzaminacyjnych, dołączając fotografię, świadectwo ukończenia rocznego Państwowego Kursu Wychowania Fizycznego, świadectwo co najmniej 2-letniej praktyki szkolnej, odbytej w wymiarze co najmniej 14 godzin tygodniowo w szkole średniej ogólnie-

kształcącej lub seminarjum nauczycielskiem oraz takse egzaminacyjną w kwocie 15 zł.

§ 5. O dopuszczeniu do egzaminu rozstrzyga Komisja Egzaminacyjna.

§ 6. Egzamin dzieli się na 3 części:

- a) egzamin piśmienny;
- b) egzamin praktyczny;
- c) egzamin ustny.

§ 7. Egzamin piśmienny pod nadzorem składa się z jednego wypracowania z dziedziny teorii wychowania fizycznego na jeden z trzech zadanych tematów. Wypracowanie ma stwierdzić, że kandydat posiada w zakresie obrańego tematu wystarczające wiadomości oraz że umie swe myśli jasno, ściśle i poprawnie wyrazić. Na wypracowanie to przeznaczają się 4 godziny. O wyniku wypracowania decyduje zdanie egzaminatora, który zadał temat.

§ 8. Egzamin praktyczny ma stwierdzić wystarczające usprawnienie osobiste kandydat w zakresie pływania, wiosłowania, ślizgania się i prowadzenia gier drużynowych w piłkę. Usprawnienie to może być stwierdzone egzaminem lub świadectwami, wystawionymi kandydatowi przez instytucje, które Komisja Egzaminacyjna uzna za miarodajne.

§ 9. Egzamin ustny obejmuje:

- a) teorię i dzieje wychowania fizycznego, w zakresie tematów oraz dzieł wymienionych w § 10;
- b) sprawozdanie ustne z jednego z następujących dzieł: Claparède: Psychologia dziecka i pedagogika eksperymentalna; Binet: Pojęcia nowoczesne o dzieciach; Titchener: Początki psychologii; Zarzecki: Wstęp do pedagogiki oraz znajomość programów szkolnych.

§ 10. Egzamin w zakresie teorii wychowania fizycznego dotyczy następujących tematów, względnie dzieł:

- a) wychowanie z punktu widzenia biologicznego;
- b) materja żywa—przemiana materji w przyrodzie, komórka, tkanka, narząd;
- c) ruch, odruch, koordynacja ruchów, automatyzm;
- d) podstawy mechaniki ruchu;
- e) znaczenie ruchu z punktu widzenia fizjologicznego i pedagogicznego;
- f) klasyfikacja ćwiczeń, systematyka metodyka;
- g) przegląd systemów gimnastycznych;
- h) charakterystyka ćwiczeń stałych, szybkościowych, siłowych i zręcznościowych;
- i) ćwiczenia oddechowe;
- j) zaburzenia w oddychaniu i krążeniu podczas ćwiczeń;
- k) udział systemu nerwowego i limfatycznego podczas ćwiczeń;
- l) patologia pracy mięśniowej — zmęczenie;
- m) zaprawianie, mięsienie;
- n) różnica wieku — dojrzewanie;
- o) gry i zabawy metowe;
- p) atletyka — sporty.

Literatura przedmiotu:

P. Demeny: Les Bases scientifiques de l'éducation physique,

albo: Fdt Schmidt: Unser Körper.

Sikorski: Gimnastyka.

M. Germanówna: Gimnastyka w szkole powszechnej.

E. Piasecki: Zabawy i gry ruchowe dzieci i młodzieży.

Fr. Drabczyk: Wychowanie fizyczne młodzieży.

E. Piasecki: Dzieje wychowania fizycznego.

W. Zawadzki: Kilka uwag o ćwiczeniach oddechowych.

St. Kopczyński: Zasady higieny szkolnej.

St. Kot: Historia wychowania.

§ 11. Egzamin ustny trwa najwyżej godzinę. Z przebiegu egzaminu prowadzi się protokół, który podpisuje przewodniczący i egzaminatorowie.

§ 12. Decyzja, przy której uwzględnia się wyniki zarówno egzaminu piśmiennego, praktycznego, jak i ustnego, zapada większością głosów. W razie równości głosów, rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 13. Decyzję ogłasza się kandydatowi zaraz po egzaminie. Wynik egzaminu oznacza się o ile jest dodatni—jako „dobry” lub „bardzo dobry”.

§ 14. W razie ujemnego wyniku egzaminu, kandydat może zgłosić się ponownie do egzaminu nie wcześniej, niż po upływie czasu, przez Komisję wyznaczonego, lecz w każdym razie przed upływem roku 1928.

§ 15. Zgłaszając się do ponownego egzaminu, kandydat winien wnieść ponownie przepisaną opłatę.

§ 16. Kandydat, który zdał pomyślnie egzamin kwalifikacyjny, otrzymuje od Komisji dyplom na nauczyciela szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich według załączonego wzoru.

§ 17. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 17 lipca 1925 r. (9287/II).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) *St. Grabski.*

Wzór A.

D Y P L O M

nauczyciela szkół średnich.

№ _____

Pan (i) _____ urodzon _____
 dnia _____ w _____ (wymieni
 miejscowość, województwo, względnie państwo), wyznania _____
 po ukończeniu rocznego Państwowego Kursu Wychowania Fizycznego
 w _____ w roku _____ i odbyciu przepisanej
 praktyki szkolnej w _____ poddał się egzami-
 nowi kwalifikacyjnemu, przewidzianemu rozporządzeniem Ministra Wyznań
 Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 czerwca 1923 r. (Dz. U.
 R. P. № 66 z r. 1923 poz. 515), uzupełnionem rozporządzeniem Ministra
 W. R. i O. P. z dnia 31 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. № 55 z r. 1924 poz.
 558) i zdał go z wynikiem _____

Wobec tego Komisja stwierdza, iż

P. _____

posiada na podstawie art. 1 ustawy z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U.

R. P. z r. 1922 № 90, poz. 828) oraz wyżej powołanych rozporządzeń kwalifikacje zawodowe do nauczania ćwiczeń cielesnych w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych.

Nazwa Komisji i data.

Podpis Przewodniczącego

Pieczęć Komisji.

Podpisy egzaminatorów

Podpis właściciela dyplomu.

8.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 18 listopada 1925 r.

w sprawie egzaminu z języka polskiego, przewidzianego w ust. drugim art. 11 ustawy, dotyczącej kwalifikacji zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych w brzmieniu, ustalonym rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 września 1924 roku.

Na mocy ustępu drugiego art. 11-go ustawy z dnia 26 września 1922 r., dotyczącej kwalifikacji zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych w brzmieniu, ustalonym rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 września 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 864) zarządza się co następuje:

§ 1. Celem uzyskania — na zasadzie art. 8 przytoczonej na wstępie ustawy — dyplomu na nauczyciela szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich osoby, które nie ukończyły polskiej szkoły średniej ogólnokształcącej, polskiego seminarjum nauczycielskiego lub polskiej szkoły wyższej, obowiązane są na żądanie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego złożyć egzamin z języka polskiego według poniżej zamieszczonych przepisów.

§ 2. Egzamin dzieli się na piśmienny i ustny. Obie części muszą się odbyć przed jedną komisją w tym samym terminie egzaminacyjnym.

§ 3. Egzamin piśmienny, trwający 2 godziny, obejmuje krótkie wypracowanie na temat zadany przez egzaminatora, czy to z zakresu przeżyć kandydata, czy to z zakresu jego lektury w polskim lub niepolskim języku.

§ 4. Egzamin ustny, trwający najwyżej 1 godzinę, powinien stwierdzić: 1) poprawne władanie językiem polskim, 2) znajomość kilku najcenniejszych utworów literatury polskiej okresu romantycznego i okresów późniejszych.

§ 5. Egzamin odbywać się będą przed komisjami, ustanowionymi przy kuratorjach okręgów szkolnych: w Warszawie, w Krakowie, we Lwowie, w Poznaniu, w Wilnie.

Komisje egzaminacyjne powołuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek kuratora. Każda z nich składa się z 3 osób: przewodniczącego oraz 2-ch egzaminatorów.

§ 6. Terminy egzaminów wyznacza kurator w miarę potrzeby.

§ 7. Podania składać należy w kuratorjum odnośnego okręgu szkolnego z dołączeniem: 1) życiorysu, 2) metryki urodzenia, 3) dowodu obywatelstwa polskiego, 4) fotografii uwierzytelnionej, 5) pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, uzależniającego uznanie kwalifikacyj kandydata, względnie wydanie mu dyplomu nauczycielskiego, od zdania egzaminu z języka polskiego.

§ 8. W razie niepomyślnego wyniku egzaminu kandydat może powtórzyć egzamin, nie wcześniej jednak, niż po upływie pół roku.

§ 9. Kandydat nie otrzymuje zaświadczenia o wyniku egzaminu. Zaświadczenie o pomyślnym wyniku egzaminu, wystawione według załączonego wzoru, przesyła kuratorjum Ministerstwu z powołaniem się na Nr. pisma, którym Ministerstwo uzależniło uznanie kwalifikacyj kandydata, względnie wydanie mu dyplomu nauczycielskiego, od zdania egzaminu z języka polskiego.

§ 10. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Warszawa, 18 listopada 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 121 z 7. XII 1925 poz. 869).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) *St. Grabski.*

Załącznik do rozp. Min. Wyn. Rel.
i Ośw. Publ. z dnia 18 listopada 1925 r.

Z a ś w i a d c z e n i e .

Pan i) ..... urodzon..... dnia .....
w ..... (wymienić miejscowość, województwo, względnie państwo) wyznania ..... poddał(a) się egzaminowi z języka polskiego, przewidzianego w ustępie drugim art. 11 ustawy, dotyczącej kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólno-kształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych w brzmieniu, ustalonym rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 września 1924 r. (Dz. U. P. Nr. 92 poz. 864) i zdał(a) go z wynikiem dodatnim.

Podpis przewodniczącego komisji.

Pieczęć Kuratorjum.

Nr. .... (miejscowość).

9.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 10 grudnia 1925 r.

w sprawie kwalifikacyj zawodowych duchownych rzymsko-katolickich do nauczania religii w szkołach średnich ogólno-kształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych.

Na zasadzie art. 2 ustawy z dnia 26 września 1922 r., dotyczącej kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólno-kształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych w brzmieniu, ogłoszonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 września 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 864), oraz art. 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1925 r. o zatwierdzeniu układu ze Stolicą Apostolską, określającego stosunek Państwa do Kościoła Rzymsko-Katolickiego (Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 324) zarządza się co następuje:

§ 1. Zgodnie z art. XIII konkordatu, zawartego pomiędzy Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 72 poz. 501) kwalifikację zawodową do nauczania religii rzymsko-katolickiej w szkołach średnich ogólno-kształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych stanowi dla duchownych rzymsko-katolickich:

- a) świadectwo ukończenia studjów na wydziale teologii katolickiej ze stopniem naukowym lub bez stopnia naukowego w uniwersytetach i zakładach teologicznych w Polsce i zagranicą;
- b) świadectwo ukończenia studjów teologicznych w djecezjalnych seminarjach duchownych (art. XIII konkordatu).

§ 2. Do udzielania nauki religii potrzebuje duchowny rzymsko-katolicki oprócz kwalifikacyj zawodowych jeszcze misji kanonicznej, udzielonej mu od właściwego biskupa.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Z tym dniem traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 24 marca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 246).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) *St. Grabski.*

Ministerstwo W. R. i O. P.
Nr. 10282/25 O. Prez.

Warszawa, dnia 12 grudnia 1925.

10.

Do PP. Kuratorów Okręgów Szkolnych — w sprawie wynagrodzenia zastępców dyrektorów.

Ponieważ w związku z artykułami 37, 54 i 62 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924) podniesiono wątpliwości odnośnie do wynagradzania za kierownictwo zastępców dyrektorów szkół średnich, seminarjów nauczycielskich, ochroniarskich i szkół zawodowych, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia, że prawo do przyznanego artykułami powyższymi dodatkowego wynagrodzenia, będącego

istotną częścią składową uposażenia dyrektora w wysokości 225 punktów miesięcznie, przysługuje **jedynie** dyrektorom szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, ochroniarskich i szkół zawodowych, którzy stanowisko to zajmują na zasadzie formalnych dekretów nominacyjnych.

Dodatek ten nie przysługuje zatem i nie może być asygnowany nauczycielom, którzy pełnią zastępczo obowiązki dyrektora zakładu, zarówno kiedy to stanowisko jest niezajęte np. z powodu śmierci dyrektora, jak i w wypadkach, kiedy stanowisko to jest zajęte, a tylko z powodu choroby dyrektora czy zawieszenia go w urzędowaniu czy z innych powodów czynności dyrektora muszą być powierzone zastępcy.

Wobec powyższego wyjaśnienia zechcą Panowie Kuratorzy zarządzić z dniem 1 stycznia 1926 r. wstrzymanie wypłaty dodatkowego wynagrodzenia w wysokości 225 punktów wszystkim nauczycielom, którzy zastępczo pełnią obowiązki dyrektorów, nie mając nominacji na to stanowisko.

Nauczycielom tym przysługuje jedynie зниżenie obowiązującego wymiaru zajęć zgodnie z § 5 rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 14 kwietnia 1924 r. (Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 poz. 73).

Za Ministra:

Dr. Karol Dawidowski Dyrektor Departamentu.

11.

ROZPORZĄDZENIE

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 1 marca 1926 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie wynagrodzenia duszpasterzy za udzielanie nauki religji w publicznych szkołach powszechnych.

Na podstawie artykułu 7 ustawy z dnia 22 grudnia 1925 r. o środkach zapewnienia równowagi budżetowej (Dz. Ust. Rz. P. № 129 poz. 918) w porozumieniu z Ministrem Skarbu zarządzam co następuje:

§ 1. Wynagrodzenie duszpasterzy (proboszczów, wikariuszów) za udzielanie nauki religji w publicznych szkołach powszechnych ustala się na 60 (sześćdziesiąt) złotych rocznie za 1 godzinę nauki w tygodniu.

§ 2. Wynagrodzenie to płatne jest z dołu w 10 równych ratach. Wymierza je Kurator Okręgu Szkolnego, na podstawie wniosku Inspektora Szkolnego, opartego na zatwierdzonym przezeń rozkładzie zajęć.

§ 3. Za godziny lekcyjne, opuszczone przez duszpasterza bez usprawiedliwionego powodu, Kuratorjum potrąca duszpasterzowi przy najbliższej wypłacie po 1.50 zł. (jeden złoty pięćdziesiąt gr.) za każdą opuszczoną godzinę nauki

Opuszczenie godzin nauki z powodu choroby duszpasterza trwającej nie dłużej niż miesiąc, nie stanowi podstawy dla dokonania potrącenia, o którym mowa w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu.

Jeżeli natomiast duszpasterz opuści naukę z powodu choroby trwającej nieprzerwanie dłużej niż miesiąc, należy dokonać potrącenia, o którym mowa w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu, za opuszczone godziny nauki w drugim i następnych miesiącach choroby.

§ 4. Za usprawiedliwioną uważa się nieobecność duszpasterza na lekcji spowodowana eksportacją zwłok lub wyjazdem do chorego.

- § 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z ważnością od dnia 1 stycznia 1926 r.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

(—) *St. Grabski.*

Minister Skarbu

(—) *J. Zdziechowski.*

12.

O K Ó L N I K

Kuratorjum Okręgu Szkolnego do Inspektorów Szkolnych

Wilno, dn. 20-I 1926 r. L. I. 1432/26.

w sprawie podniesienia poziomu szkolnictwa.

Mając na względzie podniesienie poziomu szkolnictwa, Kuratorjum zarządza co następuje:

1) Od dnia 1 lutego 1926 r. na posady w publ. szkołach powszechnych O. S. W. mogą być przyjmowani jedynie kandydaci, posiadający pełne kwalifikacje nauczycielskie, a także osoby, które ukończyły gimnazja państwowe lub z prawem publiczności i zobowiążą się do złożenia w przepisany czasie egzaminu uzupełniającego z grupy przedmiotów metodyczno-pedagogicznych.

Wyjątkowe odchylenia od tej reguły będą dopuszczalne tylko po uprzednim każdorazowym zezwoleniu Kuratorjum.

2) Zarządzenie pod p. 1 wyszczególnione odnosi się również do szkół prywatnych z polskim, litewskim i białoruskim językiem wykładowym oraz do szkół utrakwistycznych. W szkołach tych nie wolno nadal zatwierdzać nauczycieli o niższych kwalifikacjach.

Rozporządzenie, określające kwalifikacje nauczycieli szkół hebrajskich i żargonowych, wydane zostanie później.

3) Należy w każdym wypadku nadsyłać do Kuratorjum odpisy arkuszy nauczycielskich i odpisy świadectw (metryki, świadectw szkolnych, dowodu obywatelstwa, stosunku do służby wojskowej) nowomianowanych nauczycieli publ. szkół powsz. i nauczycieli, zatwierdzonych do szkół prywatnych.

4) Zmiany w rozmieszczeniu istniejących punktów szkolnych są dozwolone jedynie za zgodą Kuratorjum. Na zmiany takie w ciągu roku szkolnego Kuratorjum zezwalać odtąd będzie tylko w wyjątkowo ważnych wypadkach. Do takich wypadków zaliczać można scalanie szkół, stwierdzony brak pomieszczeń i t. p.

Należy umotywowane wnioski w sprawie zmian i ustalenia prowizorycznej sieci szkolnej oraz liczby etatów na następny rok szkolny należyć z reguły przedkładać co roku do dnia 1 czerwca.

Przypomina się jednocześnie, że przenoszenie nauczycieli publ. szkół powszechnych jest dozwolone tylko z wiedzą Kuratorjum.

5) Obejmowanie szkół i klas przez kierowników i nauczycieli winno z reguły odbywać się protokólnie, przyczem należy stosować się do następujących zasad:

- a) W szkole jednoklasowej, w której etat był dotychczas niezajęty lub w której zaszła przerwa w nauce szkolnej, nowomianowany nauczyciel przesyła inspektorowi szkol-

nemu jedynie doniesienie o objęciu urzędowania, dołączając spis inwentarza szkolnego, przejętego na miejscu, oraz uwagi o poziomie dziatwy, zapisanej do szkoły.

- b) Gdy nauczyciel przejmuje szkołę jednoklasową bezpośrednio od nauczyciela odchodzącego, akt ten winien być stwierdzony protokółarnie.

Nauczyciele odchodzący i obejmujący oraz wyznaczony przez inspektora szkolnego przewodniczący, którym winien być w zasadzie starszy nauczyciel z pośród nauczycieli szkół sąsiednich, spisują protokół o poziomie naukowym szkoły i stanie inwentarza i akt szkolnych. Przewodniczący odsyła protokół inspektorowi szkolnemu, który wyciąga z niego stosowne konsekwencje.

- c) W szkole wieloklasowej przewodniczy kierownik szkoły przy przejmowaniu klasy lub poszcz. godzin przez nowego nauczyciela; przy przejmowaniu szkoły przez nowego kierownika, na przewodniczącego winien być wyznaczony trzeci kierownik szkoły w miarę możliwości o równej lub wyższej organizacji.

Dalszy tok postępowania jest analogiczny, jak w odniesieniu do szkół jednoklasowych. Jest rzeczą wskazaną, by przy przejmowaniu szkół o wyższej organizacji uczestniczył osobiście inspektor szk. lub jego zastępca. W takim razie powoływanie trzeciego nauczyciela nie jest potrzebne.

Kurator (—) *Dr. A. Ryniewicz.*

13.

OKÓLNİK

Kuratorjum Okręgu Szkol. Wileńskiego do Inspektorów szkolnych

z dn. 18/III 1926 r. L. I-5385/26

w sprawie utrzymania szkół z niedostateczną liczbą dzieci.

Kuratorjum zwraca uwagę, że wnioski w sprawie zezwolenia na utrzymanie szkół z niedostateczną liczbą dzieci w wieku szkolnym, do czego na podstawie art. 8 ustawy z dn. 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. Urz. Nr. 12 z r. 1922 poz. 110) uprawniony jest Pan Minister W. R. i O. P., winne być należycie opracowane i poparte rzeczowemi argumentami.

W tym celu Pan Inspektor, przesyłając wniosek do Kuratorjum obowiązany będzie dołączyć skopjowaną (najlepiej przez kalkę) mapę okolicy Szkoły, przyczem zaznacza się, że niema potrzeby kopjowania wszystkich szczegółów mapy, ponieważ taka sama mapa znajduje się także w Kuratorjum i w Ministerstwie. Wystarczy tylko: 1) oznaczyć wszystkie szkoły, znajdujące się w promieniu 4 km. (nie 3 km.) od danej szkoły i przy każdej z tych szkół narysować dokładnie granice jej obwodu, 2) narysować rozmieszczenie poszczególnych miejscowości z podaniem liczby dzieci w wieku szkolnym. W objaśnieniach mapy podać należy trudności komunikacyjne (błota, lasy, góry, parowy, brak mostów i t. d.).

Wnioski na utrzymanie szkoły przedkładać należy osobnem sprawozdaniem dla każdej szkoły, które zawierać ma:

- a) rozmiary i stan lokalów szkolnych,
- b) stwierdzenie, do jakich dobrowolnych świadczeń obowiąz

zuje się gmina na rzecz szkoły na wypadek, gdyby Pan Minister zezwolił na utrzymanie szkoły, a to w myśl ustępu 3 § 8 ustawy z dn. 17 lutego 1922 r.

- c) dokładne scharakteryzowanie danej szkoły pod względem wychowania i nauczania a to, by jasnym było, czy dana szkoła mimo małej liczby dzieci jest ważnym ogniskiem kulturalnym, oddziaływającym dodatnio na uczniów i ludność, czy też jest to szkółka, której kulturalne znaczenie jest, minimalne albo zgoła żadne.

Ponieważ utrzymanie szkół ze zbyt małą liczbą dzieci obciąża Skarb Państwa, a nadto paraliżuje niejednokrotnie dążenia władz szkolnych do podniesienia poziomu organizacyjnego szkolnictwa powszechnego, przeto Kuratorjum popierać będzie wnioski tylko w ważnych wypadkach i należyście umotywowane.

Zaznacza się wreszcie, że przy ustaleniu potrzeby utrzymania szkoły z niedostateczną liczbą dzieci w wieku szkolnym nie należy brać pod uwagę istniejących obecnie szkół prywatnych Polskiej Macierzy Szkolnej.

Kurator (—) *Dr. A. Ryniewicz.*

14.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkol. Wileńskiego do Inspektorów szkolnych

z dn. 6/III—26 r. L. I-5138/26

w sprawie nieuzasadnionego przerywania nauki szkolnej.

Niejednokrotnie zdarzają się wypadki, że nauczycielstwo szkół powszechnych przerywa naukę w szkole bez dostatecznych ku temu powodów, tłumacząc się, czy to wyjazdem na konferencje rejonowe, czy też podjęciem poborów służbowych i t. p.

W celu uniknięcia na przyszłość tego nienormalnego stanu rzeczy, Kuratorjum zarządza, by konferencje rejonowe zaczynały się punktualnie o godzinie 13-tej, przez co w każdej szkole nauka może się odbywać, a tylko w szkołach więcej odległych nauczyciel będzie zmuszony naukę w dniu tym nieco skrócić, by móc przybyć wporę na konferencję. W szkole zaś, gdzie ma się odbyć konferencja rejonowa z lekcją praktyczną można w dniu tym polecić oddziałowi, w którym będzie przeprowadzona lekcja praktyczna, przybyć na godzinę 9-tą; by nie trzymać tych dzieci w szkole dłużej, niż 5 godzin.

W żadnym jednak wypadku nie zezwala się na opuszczenie zajęć szkolnych (wyjąwszy płatnika rejonowego) celem podjęcia poborów służbowych, które winne być podejmowane u płatników rejonowych tylko po lekcjach bez żadnego uszczerbku dla nauki szkolnej.

O powyższem zarządzeniu zechce Pan powiadomić podwładne Mu nauczycielstwo.

Kurator (—) *Dr. A. Ryniewicz.*

15.

O K Ó L N I K

Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dn. 11.II. 1926 r. L. 13119/26.

Do Inspektorów Szkolnych w sprawie zwalniania nauczycieli.

Kuratorjum zwraca uwagę, że przy zwalnianiu nauczycieli Inspektorowie Szkolni nie zawsze postępują według obowiązujących ustaw i przepisów.

Zdarzają się wypadki, że Inspektor Szkolny zwalnia nauczyciela z dniem ostatnim miesiąca, powiadamiając go o tem pisemnie na trzy dni przed terminem. Pismo dochodzi do rąk zwolnionego nauczyciela po terminie daty zwolnienia. Z tego wynikają słuszne zażalenia nauczycieli, którzy wnoszą do Kuratorium rekursy i powodują anulowanie lub zmiany zarządzeń Inspektora Szkolnego.

Celem uniknięcia nieporozumień zarządza się, co następuje:

1) Nauczycieli kwalifikowanych i czasowo kwalifikowanych, którzy nie pracują w szkolnictwie trzech lat bez przerwy, Inspektor Szkolny może zwolnić, stosując trzymiesięczne wypowiedzenie.

2) Nauczycieli niekwalifikowanych, jeżeli mają słabe wyniki pracy i zdaniem Inspektora Szkolnego do zawodu się nie nadają, można zwalniać bez względu na liczbę lat pracy, ale również z trzymiesięcznym wypowiedzeniem.

3) Nauczyciele objęci punktami 1 i 2 w wypadkach b. ciężkich wykroczeń mają być zwolnieni natychmiast.

4) Z nauczycielami kontraktowymi przy zwalnianiu należy postępować zgodnie z brzmieniem zawartej z nimi umowy, a więc powinni otrzymać pisemne powiadomienie z dwutygodniowym wypowiedzeniem pracy. Termin dwutygodniowy liczy się od daty wręczenia zainteresowanemu pisma Inspektora Szkolnego.

5) Nauczyciele stali i korzystający z praw stałych w razie wykroczeń służbowych mają być zwalniani na podstawie orzeczeń Urzędu dyscyplinarnego. Tam, gdzie Urzędy dyscyplinarne nie są utworzone, Inspektor Szkolny za pośrednictwem Kuratorium przekazuje sprawę sąsiedniemu Urzędowi dyscyplinarnemu.

6) Powiadomienie o zwolnieniu powinno być doręczone zainteresowanemu nauczycielowi w ten sposób, aby nie było wątpliwości co do odbioru pisma. A więc, jeżeli pismo przesyła się pocztą, należy je przesłać listem poleconym, jeżeli pismo doręcza np. płatnik, powinien zażądać pokwitowania z odbioru i doręczyć je Inspektorowi.

W razie odmowy wydania pokwitowania należy o tem spisać protokół.

Kurator (—) *Dr. A. Ryniewicz.*

Wykaz Szkół Zawodowych Kuratorium Okr. Szk. Wileńskiego

Nr	Nazwa Szkoły	Adres	Typ szkoły (działy)	Warunki przyjęcia	Czas trwania nauki
Państwowe Szkoły:					
1	Państwowa Szkoła Rzemieślnicza - Przemysłowa	Wilno, Popławska	Stolarski, ślusarski	<i>ucz. płci męskiej</i> w wieku od lat 14 do 16, posiad. świad. ukończ. 4 klas szk. średn. lub 7 klas. szkoły powsz. lub po złoż. odpowiedniego egzaminu	3 lata zasad. wzgl. 1 rok kl. przygot.
2	Państwowa Szkoła Murarska	Wilno, Senatorska 16	Murarski	<i>ucz. płci męskiej</i> po ukończ. 16 lat życia, umiejący czytać i pisać po polsku i znajomość rach. co najmniej 2 oddz. 7 kl. szkoły pow.	2 lata, z tego 14 m. zajęć prakt., 8 m. nauka teoret.
3	Państwowa Szkoła Przemysłowo - Handl. Żeńska im. Emmy Dmochowskiej	Wilno, Żeligowskiego 1	Krawiecki, bielizniarski, tkacki i handlowy	<i>ucz. płci żeńskiej</i> posiad. świad. ukończ. 4 klas szkoły średniej lub 7 klas szkoły powszechnej	3 lata
4	Państwowa Szkoła Rzemieślnicza - Przemysłowa	Nowa-Wilejka	Ślusarski, stolarski	<i>ucz. płci męskiej</i> w wieku od lat 14 do 16, posiad. świad. ukończ. 4 oddz. szk. pow. 7 kl. lub po złoż. odpowiedniego egzaminu	3 lata zasad. wzgl. 1 rok kl. przygot.
5	Państwowa Szkoła Murarska	Grodno, Prochowa 4	Murarski	<i>ucz. płci męskiej</i> po ukończ. 16 lat życia, umiejący czytać i pisać po polsku i znajomość rach. co najmniej 2 oddz. 7 kl. szkoły pow.	2 lata, z tego 14 m. zajęć prakt., 8 m. nauka teoret.
6	Państwowa Szkoła Zawodowa Żeńska	Grodno, plac Piłsudskiego	Krawiecki i bielizniarski	<i>ucz. płci żeńskiej</i> po ukończ. 1 kl. szkoły średniej lub 4 kl. szkoły powszechnej	3 lata
7	Państwowa Szkoła Rzemieślnicza - Przemysłowa	Lida, Suwalska 58	Stolarski	<i>ucz. płci męskiej</i> od lat 14 do 16 posiad. ukończ. 4 oddz. szkoły powszechnej 7 kl.	3 lata wzgl. 1 rok kl. przygotowaw.
Szkoły prywatne męskie Rzem.-Przemysłowe:					
8	Salezjańska Szkoła Rzemieślnicza	Wilno, Dobrej Rady 22	Działy: Stolarski, ślusarski, szewski, krawiecki	<i>ucz. płci męskiej</i> w wieku od lat 14 do 16 po ukończ. 4 oddz. szkoły powszechnej 7 kl. lub po złożeniu odpowiedniego egzaminu	3 lata zasad. wzgl. 1 rok kl. przygot.
9	Szkoła Rzemieślnicza P. M. S.	Grodno, Podólna 16	Stolarski, ślusarski	" "	" "
10	Salezjańska Szkoła Rzemieślnicza	Różanystok	Stolarski, ślusarski, krawiecki	" "	" "

Nr.	Nazwa Szkoły	Adres	Typ szkoły (działy)	Warunki przyjęcia	Czas trwania nauki
11	Salezjańska Szkoła Rzemiosł	Dworzec pow. stonimski	Stolarski, szewcki	<i>ucz. płci męskiej</i> w wieku od lat 14 do 16 po ukończ. 4 oddz. szkoły powszechnej 7 kl. lub po złożeniu odpowiedniego egzaminu	3 lata zasad, wzgl. 1 rok kl. przygot.
12	Szkoła Rzemieślnicza P. M. S.	Sarny	Stolarski, ślusarski	" " " "	" "
13	Szkoła Rzemieślnicza P. M. S.	Pińsk	Stolarski	" " " "	" "
14	Szkoła Rzemieślnicza Samorządowa	Dubica, pow. brzeski	Stolarski, szewcki	" " " "	" "
Szkoły prywatne [Zawodowe żeńskie					
15	Żeńska Szkoła Niższa Zawodowa im. św. Józefa	Wilno, Ostrobramska 29	Krawiecko-bielizniarski	<i>ucz. płci żeńskiej</i> w wieku od lat 14 do 16 po ukończ. 4 oddz. 7 kl. szkoły powsz. lub na zasadzie odpowied. egzaminu wstępnego	3 lata zasad. i 1 rok praktyki w pracowni
16	Żeńska Szkoła Zawodowa P. M. Szk.	Nowo-Wilejka	" "	" " " "	3 lata zasad. wzgl. 1 rok kl. przygot.
17	Szkoła Zawodowa Żeńska	Nowo-Święciany	" "	" " " "	3 lata
18	Niższa Szk. Zawodowa Żeńska	Zdzieciół, pow. stonimski	Działy: kraw., bieliz., trykotarski, tkacki	" " " "	2 lata zasad. 1 rok praktyki w pracow.
19	Szkoła Zawodowa Żeńska	Iszczołna, pow. lidzki	Kraw.-bielizniarski, tkacki	" " " "	3 lata
20	Szkoła Zawodowa Żeńska	Białystok, Sienkiewicza	Krawiecki, bielizniarski	<i>ucz. płci żeńskiej</i> w wieku od lat 14, które przedst. świad. ukończ. 7 kl. szk. pow. lub 4 kl. szk. śred. lub też na zas. odp. egzam.	3 lata
21	Szkoła Niższa Zawodowa SS. Salezjanek	Wilno, Stefanska 36	Krawiecko-bielizniarski	<i>ucz. płci żeńskiej</i> w wieku od lat 14 po ukończ. 4 oddz. szkoły powszechnej 7 kl. lub po złożeniu odpowiedniego egzaminu	3 lata
Pryw. Szkoły Handlowe:					
22	Szkoła Handlowa Stow. Kupc. Chrześcijań	Wilno, Biskupia 12	Handlowa	<i>ucz. płci męskiej</i> po ukończ. 3 kl. gimnazjum lub 6 oddz. 7 kl. szk. powszechnej	

d. N.	Nazwa szkoły	Adres	Typ szkoły (dział)	Warunki przyjęcia	Czas trwania nauki
23	Szkoła Handlowa T-wa N.S.S. i Wyzszych	Suwałki, Wi- gierska Nr. 80	Handlowa	ucz. <i>plci obojga</i> w wieku od lat 14 po uk. 3 kl. szk. sred. og.-kszt. lub 6-7 od. szk. pow.	3 lata
24	Szkoła Handlowa P. M. S.	Grodno, Orzeszkowej 15	"	ucz. <i>plci męskiej</i> w wieku od lat 13 do 16 po ukończ. 3 kl. szk. sredn. lub 6 oddz. szk. pow. lub też po złoż. odpow. egzaminu	"
25	Szkoła Handlowa P. M. S.	Baranowicze, ul. Howera	"	ucz. <i>plci obojga</i> w wieku od lat 14 po uk. 3 kl. szk. sred. og.-kszt. lub 7 kl. szk. pow. sz.	"
26	Szkoła Handlowa T-wa Krzew. Handl. i Ekonom im. M. Kopernika	Białystok	"	"	"
27	Szkoła Handlowa	Brześć	"	"	"
28	Szkoła Handlowa	Kobryń	"	ucz. <i>plci obojga</i> w wieku od lat 14 po uk. 3 kl. szk. sred. og.-kszt. lub 6-7 od. szk. pow.	"
Szkoły i Kursy Dokształcające:					
29	Szkoła Dokształcająca im. Pro- mienistych	Wilno, Trocka 14	Dokształcająca	ucz. <i>plci męskiej</i> do kl. I w wieku po uk. 14 lat po przedst. świad. ukończ. 4 oddz. szk. pow. sz. 7 kl. lub po złoż. odp. egzam.	3 lata wzgl. 1 rok kl. przygot.
30	Szkoła Dokształcająca im. Ko- nopnickiej	Wilno, Pańska 10	"	ucz. <i>plci żeńskiej</i> w wieku po uk. 14 lat po uk. 4 od. 7 kl. szk. pow. lub po złoż. odp. egz.	"
31	Szkoła Dokształcająca Handlo- wa Stow. Kupców Chrześcijan	Wilno, Biskupia 12	Handl.-dokszt.	ucz. <i>plci męskiej</i> do kl. I mogą być przyjęci ucz. w wiek od lat 14 po ukończ. 4 oddz. 7 kl. szk. pow. sz. lub po złoż. odpow. egz.	3 lata
32	Szkoła Dokształcająca Techn. Stow. Tech. Polskich	Wilno, Więlika 51	Techniczno- dokształcająca	ucz. <i>plci obojga</i> , którzy na zasadzie przed- staw. prac udowodnią, że są należycie przy- gotowani do korzyst. z dalsz. ciągu nauk.	od 1 roku do 3 lat
33	Kursy Rysunkowe T-wa Art. Plastyków	Wilno, Św. Anny 7	Rysunkowo- dokształcająca	kandydaci obojga płci po ukończ. 6 klas szkoły średniej	2 lata
34	Kursy Pryw. Handlowe: Kursy Ekonomiczno-Handlowe T-wa Krzewienia Wiedzy Han- dlowej i Ekonom.	Wilno, Biskupia 12	Handlowe	kandydaci obojga płci po ukończ. 6 klas szkoły średniej	2 lata

Nr	Nazwa szkoły	Adres	Typ szkoły (działy)	Warunki przyjęcia	Czas trwania nauki
35	Prywatne Roczne Kursy Handl. p. M. Przewłockiej	Wilno, Mickiewicza 22	Handlowe	Kandydaci obojga płci po ukończeniu 3 kl. szkoły średniej lub 6 kl. szk. powszechnej	1 rok
	Prywatne Kursy Zawodowe Żeńskie:				
36	Kursy Szycia i Kroju p. Tomkiewiczowej	Wilno, Królewska 5	Krój, szycie działy: krój, krawiectwo, haft, trykotarstwo	ucz. <i>plci żeńskiej</i> w wieku od lat 14 po uk. 4 oddz. szk. pow. i które umieją trochę szyc	6 miesięcy
37	Kursy Szycia i Kroju T-wa „Nauka i Praca”	Wilno, św. Anny 10	Krój, szycie, haft	ucz. <i>plci żeńskiej</i> w wieku od lat 14 po ukończeniu 4 kl. szkoły powsz.	1 rok
38	Kursy Szycia i Kroju p. Stefanowiczówny	Wilno, Ofiarna 2—22	Krój, szycie, haft	ucz. <i>plci żeńskiej</i> w wieku od lat 14, które umieją czytać i pisać	„
39	Kursy Szycia i Kroju p. Jacewiczowej	Wilno, Mickiewicza 22	„	„	„
40	Kursy Szycia i Kroju „Kola Polek”	Głębokie, pow. dziśnieński	Krój, szycie	ucz. <i>plci żeńskiej</i> w wieku od lat 14 po przedst. świad. z ukoncz. 2 kl. szk. powsz. lub umieją czytać i pisać	„
41	Kursy Szycia i Kroju p. Jarmontowej	Grodno, Skarbowska 16	„	ucz. <i>plci żeńskiej</i> w wieku od lat 14 po ukoncz. 4 kl. szk. powsz.	„
	Szkoły Pryw. Artystyczne:				
42	Konserwatorium Muzyczne	Wilno, Orzeszkowej	Klasy instr. dętych, rżniętych, fortepian, śpiew solowy, chóralny gra na fortep.	ucz. <i>plci obojga</i> w wieku od lat 8 pod warunkiem posiadania słuchu muzycznego	zależnie od rodzaju klasy i zdolności
43	Szkoła Muzyczna p. Jacobipawłowiczowej	Wilno, Jagiellońska 9	„	„	„
44	Początkowa Szkoła Gry na Fortepianie p. J. Wojewódzkiej	Wilno, Mickiewicza 22	„	„	„
	Kursy Zawodowe Męskie:				
45	Kursy Kierowców Samochodowych Polskiego Stow. Techn.	Wilno, Wielka 51	Kierowców samochodowych	ucz. <i>plci męskiej</i> po uk. 18 lat życia umieją czytać, pisać i rachować, kandydaci na zaw. kier. samoch. winni wykazać się przynajmniej 6 mies. praktyką w zakł. mech.-ślus.	„
46	Kursy Kierowców Samochodowych p. Lubkiewiczza	Białystok, Kościuszki 1	„	ucz. <i>plci obojga</i> (j. w.) oraz winni przedst. odp. świad. zdrowia wyd. przez urz. lek., odp. świad. mor. wyd. przez ekspoz. kom. rządu	„

16.

OKÓLNIK

Kuratorium Okręgu Szkol. Wileńskiego do Inspektorów szkolnych

Wilno dn. 11/III 1926 r. L 1-5635/26.

W sprawie przedkładania próśb o koncesję na szkoły prywatne.

Zdarzały się dotychczas wypadki, że P. P. Inspektorzy przedkładali Kuratorjum podania w sprawie udzielania koncesyj na prywatne szkoły powszechne przy jednym sprawozdaniu dla kilku lub dla całego szeregu szkół. Ponieważ sprawy te nie mogą być załatwione sumarycznie, a prośba o koncesję musi być rozpatrywana i załatwiana oddzielnie dla każdej poszczególnej szkoły, a to z uwagi na warunki w jakich dana szkoła ma powstać, Kuratorjum poleca by sprawy udzielania koncesyj przedkładane były przy oddzielnych sprawozdaniach dla każdej szkoły osobno.

Jednocześnie zechcą P. P. Inspektorzy powiadamiać instytucje lub osoby ubiegające się o koncesje na uczelnie prywatne, że podania o koncesje składane być mają dla każdej szkoły osobno.

Kurator (—) *Dr. A. Ryniewicz*

17.

OKÓLNIK

Do

**Dyrekcji Szkół Średnich Ogólno-kształcących
i Inspektoratów Szkolnych.**

W niniejszym numerze podano wykaz szkół zawodowych, podlegających Kuratorjum Okr. Szk. Wileńskiego. Ze względu na doniosłe znaczenie szkolnictwa zawodowego, niezbędnego dla odrodzenia gospodarczego kraju i naprawy jego struktury społecznej w szczególności, należy młodzież o tych szkołach stale informować i zachęcać ją do wstępowania do tych szkół. W tym celu wskazane jest przeprowadzanie w każdej szkole pogadanek z uczniami opuszczającymi szkołę i niezależnie od tego zwoływanie rodziców na osobne konferencje.

Kurator (—) *Dr. A. Ryniewicz.*

18.

Ogłoszenia urzędowe.

**Egzamin dojrzałości w języku litewskim, białoruskim
i rosyjskim.**

Z polecenia Min. W. R. i Op. Kuratorjum Okręgu Szkolnego w Wilnie przeprowadzi w okresie wiosennym 1926 r. egzamin dojrzałości w jęz. litewskim, białoruskim i rosyjskim.

Egzamin przeprowadzony będzie według części III-ej Regulaminu

egzaminów dojrzałości (Dziennik Urzędowy Min. W. R. i O. P. r. 1926 Nr. 2) z tą różnicą, że oprócz przedmiotów wymienionych w Regulaminie odbędzie się również egzamin piśmienny i ustny z jęz. litewskiego, wzgl. białoruskiego, wzgl. rosyjskiego, oraz że egzamin — z wyjątkiem następujących przedmiotów: jęz. polskiego, historii i geografji, które przeprowadzone będą w języku polskim — odbywać się będzie po litewsku, białorusku lub rosyjsku.

Zakres wymagań przy egzaminie określony jest w Ministerjalnym Programie Gimnazjum Wyższego odpowiedniego typu (program do nabycia we wszystkich księgarniach); co się tyczy wymagań z języka litewskiego, białoruskiego i rosyjskiego to ustalony on jest przez program tych przedmiotów w szkołach litewskich, białoruskich i rosyjskich tut. okręgu.

Do egzaminu mogą się zgłosić, kandydaci narodowości litewskiej, białoruskiej lub rosyjskiej, wyznania rzym-katol., prawosławnego lub protestanckiego, którzy do dn. 1 maja b. r. ukończyli 17 i pół roku życia, zamieszkują na terenie tut. okręgu, lub kształcili się w szkołach tut. okręgu.

Podania kierować należy do Kuratorjum Okręgu Szkolnego w Wilnie ul. Wolana 10 do dnia 1 maja 1926 r. Podania, które wpłyną do Kuratorjum po tym terminie, nie zostaną uwzględnione.

W podaniu (zgodnie z § 62 Regulaminu) wymienić należy, jakiego rodzaju egzamin kandydat zdawać pragnie, oraz dołączyć do podania następujące załączniki:

- 1) metrykę urodzenia,
- 2) życiorys własnoręcznie w jęz. polskim napisany, z dokładnem wskazaniem, gdzie kandydat się uczył, gdzie, kiedy i jakie składał egzaminy, jak przygotowywał się do egzaminów dojrzałości,
- 3) świadectwa szkolne, o ile je posiada,
- 4) wykaz lektury z języka polskiego i jęz. obcych,
- 5) kwit kasy skarbowej, świadczący o wpłaceniu na rachunek Kuratorjum Wileńskiego taksy egzaminacyjnej w wysokości 60 zł.,
- 6) dwie nienaklejone fotografie, opatrzone własnoręcznym podpisem,
- 7) świadectwo moralności, wystawione przez władze kompetentne miejsce zamieszkania.

Zgłoszenie do egzaminu uczniów klasy ósmej, kształcących się w r. b. w gimnazjach litewskich, białoruskich lub rosyjskich, może być załatwione zbiorowo za pośrednictwem Dyrekcji szkoły. Taksa egzaminacyjna w tym wypadku wynosi 12 zł. od ucznia.

19.

Ruch służbowy.

Szkolnictwo powszechne.

Inspektorat szkolny m. Wilna.

A. Mianowani:

1. Jarmocówna Genowefa jako zast. naucz. w wymiarze 30 godz. tyg. od dn. 1—II—1926.
2. Ksieniewiczówna Marja jako zast. naucz. w wymiarze 30 godz. tyg. od 1—II—26 r.

B. Przeniesieni :

1. Wasilewska Jadwiga, naucz. etat. z pow. oszmiańskiego do miasta Wilna, od 1—III—26 r.
2. Szutowiczówna Emilja, naucz. etat. z m. Wilna do p. wilejskiego, od 1—II—26 r.
3. Stankiewiczowa Marja, naucz. etat. z m. Wilna do p. wilejskiego, od 1—II—26 r.
4. Wasilewska Helena, naucz. etat. z m. Wilna do pow. oszmiańskiego, od 1—III—26 r.
5. Michalewiczowa Marja, naucz. etat. z m. Wilna do pow. wileńskiego, od 1—III—26 r.
6. Cui Julja, naucz. etat. z m. Wilna do pow. wileńskiego, od 1—III—26 r.
7. Szukiewiczówna Daniela, naucz. etat. z m. Wilna do pow. wileńskiego, od 1—III— 6 r.
8. Kołyszówna Jadwiga-Anna, naucz. etat. z m. Wilna do pow. wileńskiego, od 1—III—26 r.

C. Zwolnieni :**I. Etatowi :**

1. Malinowska Aldona, naucz. m. Wilna, od 1—I—26 r.
  2. Mackiewiczówna Seweryna, naucz. m. Wilna, od 1—I—26 r.
  3. Koniuszaniec Antonina, naucz. m. Wilna, od 1—I—26 r.
  4. Porębianka Marja, naucz. m. Wilna, od 1—I—26 r.
  5. Chruścielewski Franciszek, naucz. m. Wilna, od 1—III—26 r.
  6. Galinatówna Izabella, naucz. m. Wilna, od 1—IV—26 r.
- Uwaga:* Wymienieni nauczyciele przeszli do szkół ćwiczeń przy państw. Semin. naucz. w Wilnie i figurują w ewidencji Insp. Szk. m. Wilna.
7. Karkowska Józefa, naucz. m. Wilna, od 1—II—26 r.

II. Kontraktowi :

1. Makowiecka Beata, naucz. m. Wilna, od 1—II—26 r.
2. Arbuzowa Nadzieja, naucz. m. Wilna, od 1—II—26 r.
3. Czarnocka Anna, naucz. m. Wilna, od 1—II—26 r.
4. Dąbrowska Józefa, naucz. m. Wilna, od 1—II—26 r.

D. Emerytowani :

1. Daszkiewiczówna Helena, naucz. m. Wilna, od 1—I—26 r.
2. Łętowska Zofja, naucz. m. Wilna, od 1—III—26 r.
3. Świda Stefanja, p. o. kierown., od 1—IV—26 r.

E. Zmarli :

1. Ś. p. Zmaczyńska Antonina, naucz. etat. m. Wilna 30—I—1926 r.
2. Ś. p. Jakowlew Teofil duchowny staroobr., kontr. naucz. religii dla dzieci staroobrzedowców m. Wilna, dn. 9—II—1926 r.

Inspektorat szkolny pow. Dziśnieńskiego.

A. Mianowani :

1. Hybała Stanisław jako nauczyciel szk. powszechnej Soczywki gm. Mikołajewskiej, od 1-I-1926 r.
2. Zembrzuska Marja jako nauczycielka szk. powsz. Saniki, gm. Prozorowskiej, od 1-I-26 r.
3. Szukiewiczówna Anna jako naucz. szk. powsz. Obręb Berezweki gm. Głębockiej, od 1-I-26 r.
4. Bartoszewiczowa Helena jako naucz. szk. powsz. Głębokie, gm. Głębocka, od 1-II-26 r.
5. Waglewski Maksymilian jako nauczyciel szk. powszechnej Wierzchnie, gm. Porpliskiej, od 1-III-26 r.
6. Korczewski Henryk jako p. o. kierownika 2 kl. szkoły powsz. Wierzchnie, gm. Wierzchniańskiej, od 1-III-26 r.

B. Przeniesieni :

1. Kaptur Władysław, p. o. kierownika 2 kl. szk. pow. z 7 kl. szk. w Głębokiem do 2 klas. szk. powsz. w Zahaciu, gm. Prozorockiej, od 1-III-1926 r.
2. Sendeki Borys, nauczyciel 2 kl. szk. powsz. z 7 kl. szk. w Głębokiem do 2 kl. szk. powsz. w Zahaciu, gm. Prozorockiej, od 1-III-26 r.

C. Zwolnieni :

1. Kuszelewicz Jan, p. o. kierownika 2 kl. szk. powsz. z 2 kl. szk. w Psuji, gm. Prozorockiej, od 31-I-1926 r.
2. Pleskaczewska Eugenja, nauczyc. 2 kl. szk. powsz. z 2 kl. szk. w Zaszczęślu, gm. Dokszyckiej, od 31-I-1926 r.
3. Puhaczewska Helena, p. o. kierowniczk. 2 kl. szk. powsz. z 2 kl. szk. w Kowalach, gm. Głębockiej, od 31-I-1926 r.
4. Klingowa Zofja, nauczycielka 1 kl. szk. pow. z 1 kl. szk. powsz. w Szubnikach, gm. Głębockiej, od 31-III-1926 r.

Szkolnictwo zawodowe.

A. Mianowani :

1. Kławe Janina, na stanowisko dyrektorki Pań. Przem.-Handl. Żeń. im. E. Dmochowskiej w Wilnie, od 1-II-1926 r.
2. Staromiejska Helena tymczasowo na stanowisko nauczycielki rysunku Państw. Szk. Przem.-Handl. Żeńsk. im. E. Dmochowskiej w Wilnie, od 1-II-26 r.
3. Gulbinowa Ewa, tymczasowo na stanowisko nauczycielki historii Państw. Przem.-Handl. Żeńska im. E. Dmochowskiej w Wilnie, od 1-II-26 r.

C. Zwolnieni :

1. Karczewski Zygmunt, naucz. Państw. Szk. Murarskiej w Grodnie z dn. 31-III-1926 r.
2. Rzewuski Stanisław, sekretarz Państw. Szk. Murarskiej w Grodnie z dn. 31-III-1926 r.

Szkolnictwo średnie.

Mianowani:

Zubow Mikołaj — nauczycielem etatowym państw. klas gimn. Praw. Semin. Duch. w Wilnie na czas od 15-I do końca roku szkoln.

Tuczemski Mikołaj — nauczycielem etatowym państw. klas. gimn. prawosł. Sem. Duchownego na czas od 1-I. r. b. do końca roku.

Dziczkowski Mikołaj — nauczycielem kontraktowym Państw. klas. gimn. Praw. Sem. Duch. w Wilnie w zastępstwie urlopowanego ks. Ławryniuki od dn. 15-I. 1926 r.

20.

Dział nieurzędowy.

Od Wydawnictwa.

Odezwa wydana w lutym przez Kuratorjum w sprawie wydawania „Dziennika Urzędowego“ znalazła pełny oddźwięk w tutejszem nauczycielstwie, które prawie jednogłośnie zgodziło się ponieść skromną ofiarę, oddając w ten sposób wielką usługę tak szkole, jak i interesom samego nauczycielstwa. W następnym numerze Redakcja zamieści dokładne sprawozdanie ze stanu funduszu wydawniczego, którego statut podaje się poniżej:

Statut Funduszu Wydawniczego Dz. Urzęd. K. O. S. W.

1. Dla wydawania perjodycznego czasopisma p. n. „Dz. Urzęd. K. O. S. W.“ tworzy się Fundusz Wydawniczy.
2. Fundusz Wydawniczy powstaje z dobrowolnych składek nauczycielstwa i osób, pragnących prenumerować Dz. U. K. O. S. W. Składka jest jednorazowa i wynosi 1 zł. od osoby. Każdy nowy prenumeratorem wpłaca 1 zł. na F. W. Wkładka ta nie podlega zwrotowi.
3. Fundusz Wydawniczy znajduje się w rozporządzeniu Kuratorjum O. S. W. i może być użyty tylko na pokrycie wydatków z wydawaniem Dz. U. K. O. S. W. związanych.
4. Dla kontroli rachunkowości Funduszu Wydawniczego utworzona będzie Komisja Rewizyjna, złożona z przedstawicieli organizacji nauczycielskich na terenie Kuratorjum działających, po 1 osobie od każdej organizacji.
5. W razie przerwania wydawnictwa Dz. U. K. O. S. W. lub zmiany organizacji wydawnictwa Fundusz Wydawniczy zostanie uchwałą Komisji Rewizyjnej przeznaczony na cele oświatowe w Okręgu Szkolnym Wileńskim.
6. Każdy prenumeratorem Dz. Urzęd. K. O. S. W. poza składką jednorazową na F. W. obowiązany jest płacić prenumeratę na zasadach ogólnych.

7. Wszelkie dochody Dz. Urzęd. K. O. S. W. (prenumerata, sprzedaż oddz. egz., opłata za ogłoszenia, ew. ofiary etc.) powiększają F. W.

8. Wszystkie wydatki Dz. Urzęd. K. O. S. W. pokrywane są z F. W.

9. Kuratorjum O. S. W. wyznaczy z pośród swego personelu urzędnika, który prowadzić będzie rachunkowość F. W. na ogólnych zasadach handlowych

Komisja Rewizyjna może uchwalić urzędnikowi, prowadzącemu rachunkowość remunerację, która będzie wypłacana bądź miesięcznie, bądź też inaczej, stosownie do uchwały Komisji Rewizyjnej.

10. F. W. przechowywany będzie w P. K. O.

11. Prenumerata za Dz. Urz. K. O. S. W. będzie potrącana przy wypłacie poborów w ratach miesięcznych z dołu; wynosi ona obecnie 30 gr. miesięcznie.

Pobył Pana Ministra W. R. i O. P. w kuratorjum.

Dnia 16. III b. r. przybył do Wilna p. Minister W. R. i O. P., Dr. Stanisław Grabski, by wziąć udział w pogrzebie św. p. arcybiskupa Cieplaka. Korzystając z jednogodzinnej przerwy w programie uroczystości pogrzebowych, p. Minister odwiedził tutejsze Kuratorjum. Przy przedstawianiu poszczególnych pracowników p. Minister stawiał liczne pytania, interesując się głównie pracą panów wizytatorów i Oddziału Rachunkowego, który, jak p. Minister się wyraził, miał w ciągu trzech ostatnich miesięcy wyjątkowo wiele pracy z powodu zmian oszczędnościowych w płacach nauczycielskich, ale tą pracą przyczynił się w wielkiej mierze do pewnej równowagi budżetu państwowego.

Po przedstawieniu urzędników przemówił p. Kurator w te słowa: „W imieniu pracowników tutejszego Kuratorjum mam zaszczyt i szczęście przywitać Pana Ministra w sali, w której niegdyś wykladał Jędrzej Śniadecki i którą nazwano imieniem Ks. Ad. Czartoryskiego, wielkiego Kuratora Ziemi Wileńskiej. Trudno wywołać nazwiska bardziej zasłużone na polu oświaty i bardziej odpowiednie w chwili, gdy władze miejscowe szkolne witają swego najwyższego zwierzchnika. Istotnie mało jest miejsc w Polsce, w którychby tak potężnie do pracowników oświatowych przemawiał „genius loci”. Kilkadziesiąt kroków od nas znajduje się dom, w którym mieszkał Mickiewicz; o jakie dwieście kroków dalej jest uniwersytet, w którym uczyła się młodzież filarecka; po wszystkich uliczkach sąsiednich przechadzali się nasi najwybitniejsi poeci, powieściopisarze i uczeni. Otoczenie to, w którym, zdaje się, kamienie wołają, zachęca nas do nieustannych wysiłków, by w miarę naszych sił nawiązać do świetnej tradycji początku XIX w., przerwanej brutalnie przez obcą przemoc. Pamiętamy nieustannie, że jesteśmy na Wileńszczyźnie, tej ziemi, która, dzięki zdumiewającej wytrzymałości mieszkańców, wyratowała swą narodowość, dzięki zwycięstwu oręża polskiego odzyskała niepodległość, a dzięki rozumowi polskiej dyplomacji otrzymała obecne granice w pokoju ryskim. Mamy te granice jakby zręby domu, ale ziemię wewnątrz tych granic, zniszczoną przez długoletnią niewolę i ostatnią wojnę trzeba dopiero zagospodarować, wzmocnić i związać najściślejszym węzłem z Rzeczpospolitą, bo przez miłość i zadowolenie wszystkich bez różnicy mieszkańców. Możemy to osiągnąć pracą pokojową, a przedewszystkiem oświatową;

otóż chcę Pana Ministra zapewnić, że, podobnie jak tutejsze nauczycielstwo tak i urzędnicy tut. Kuratorjum są świadomi owych zadań i z prawdziwą gorliwością spełniają swe trudne obowiązki.

Nie chciałbym tej chwili uroczystej i dla nas tak miłej zamącić żadnym przykrym momentem, ale nie mogę pominąć milczeniem smutnego położenia pracowników Kuratorjum wobec groźnych wieści, że redukcje mają być przeprowadzone w olbrzymich rozmiarach. Gdyby te pogłoski sprawdziły się, byłby to cios ciężki i niezasłużony dla wielu z obecnych, nadto byłoby to uniemożliwieniem dalszej, jakiegokolwiek pracy Kuratorjum. Mówię o tych rzeczach, bo wiem, że Pan Minister, dążąc do poważnych reform w szkolnictwie i do coraz doskonalszego podniesienia oświaty, myśli też z wielką troską o zabezpieczeniu możliwego bytu dla nauczycielstwa i pracowników we wszystkich urzędach administracji szkolnej.

Racz przyjąć, Panie Ministrze od nas wszystkich te słowa powitania i głębokiej czci, jako też przy końcu wypowiedziane słowa naszej troski".

W odpowiedzi p. Minister rzekł:

„Żałuję, że mam zaledwie parę minut wolnych i że wobec tego mogę poruszyć tylko ostatnią sprawę z przemówienia Pana Kuratora. Do redukcji w takich rozmiarach, któreby doprowadziły do rozprzężenia administracji szkolnictwa, nie dopuszczę; nie chcę bowiem, by z takim wspomnieniem łączyło się moje nazwisko, jako Ministra oświaty. Nie możemy powtarzać nieszczęsnej polityki polskiej XVII i XVIII w., przeprowadzającej oszczędności tylko w wojsku i oświacie pod groźą tych samych następstw, jakie wówczas na Polskę spadły. Oszczędność jest potrzebna, i to bardzo daleka oszczędność, lecz musi ona być przeprowadzona powszechnie. Musi ona w odpowiednim stosunku dotknąć wszystkich urzędników od najwyższego do najniższego i to wszystkich gałęzi służby państwowej. Będą też konieczne i redukcje. Są to prawdy bardzo niemiłe, ale wolę je otwarcie powiedzieć, niż zamilczeniem wywoływać złudne, tylko chwilowo miłe wrażenia.

Musimy zdać sobie sprawę, że czekają nas ciężkie czasy, które będą trwały nie dwa, nie trzy miesiące, ale całe lata. Już samo zdanie sobie sprawy z tego powinno nas zahartować i dodać zaciętości w walce z piętrzącymi się trudnościami. Dotychczas nauczycielstwo zdało naogół egzamin z wysokiego poczucia obywatelskiego. Ustawa sanacyjna nałożyła ciężkie ofiary na jego barki, a jednak nauczycielstwo zrozumiało, że trzeba je ponieść dla rzeczy najważniejszej: dla zachowania niepodległości ekonomicznej Państwa.

Z przyjemnością słyszę od P. Kuratora, że i tu w Okręgu Wileńskim podobny duch obywatelski okazali nauczyciele i pracownicy Kuratorjum. Opierając się na tem, będę mógł z tem głębszem przekonaniem i z tą większą słuszością bronić ich interesów, żądając, by konieczne oszczędności i redukcje rozłożono równomiernie na wszystkich pracowników państwowych".